

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta

Katedra preprimární a primární pedagogiky

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vývoj školy v Louňovicích pod Bláníkem v historicko-regionálním kontextu

Development of the School in Louňovice pod Bláníkem in Historical-
Regional Context

Klára Pospíšilová

Vedoucí práce: doc. PhDr. Jana Uhlířová, CSc.

Studijní program: Učitelství pro základní školy

Studijní obor: Učitelství 1. stupeň ZŠ

Odevzdáním této diplomové práce na téma Vývoj školy v Louňovicích pod Bláníkem v historicko-regionálním kontextu potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Louňovicích pod Bláníkem dne 2. 12. 2023

Ráda bych poděkovala paní doc. PhDr. Janě Uhlířové, CSc, za její odborné vedení, cenné rady, trpělivost a čas, které mi poskytla vždy, když bylo během zpracování mé diplomové práce potřeba. V neposlední řadě můj velký dík patří manželovi, dětem a mamince, kteří mě podporovali nejen při psaní práce, ale po celou dobu studia.

ABSTRAKT

Diplomová práce „Vývoj školy v Louňovicích pod Bláníkem v historicko-regionálním kontextu“ si klade za cíl zmapovat vznik a vývoj školy v Louňovicích pod Bláníkem na pozadí regionu, vývoje a charakteristiky obce v jejím vlastním historickém kontextu. Samozřejmostí je i politicko-školský kontext ve vztahu ke školských zákonům zpracovávaného období. Metody použité v této práci jsou analýza pramenu, induktivní a deduktivní metoda a projektová metoda. V historické části je popsán regionální, historický a hospodářský vývoj obce. Vznik a vývoj školy v průběhu dějin. Praktická část je zaměřena na ukázkou projektové výuky ve třetím ročníku. Cílem je přiblížit žákům historii školy a městyse, prožitkem zpracovat nabyté informace. Výsledkem práce je souhrn historického vývoje městyse a školy v Louňovicích pod Bláníkem a realizace projektu Škola dříve a dnes.

KLÍČOVÁ SLOVA

Historický vývoj, základní vzdělávání, kroniky, pamětní knihy, dokumentace školy, Louňovice pod Bláníkem, regionální dějiny.

ABSTRACT

The thesis "Development of the School in Louňovice pod Bláníkem in Historical-Regional Context" aims to map the emergence and evolution of the school in Louňovice pod Bláníkem against the backdrop of the region, examining the development and characteristics of the municipality within its own historical context. The political and educational context in relation to the educational laws of the studied period is also considered. The methods employed in this thesis include source analysis, inductive and deductive methods, and the project method. The historical section describes the regional, historical, and economic development of the municipality, as well as the establishment and evolution of the school throughout history. The practical part focuses on a demonstration of project-based teaching in the third year. The aim is to bring students closer to the history of the school and the township, allowing them to process acquired information through experiential learning. The outcome of the thesis is a summary of the historical development of the township and school in Louňovice pod Bláníkem, along with the implementation of the project "School: Past and Present."

KEYWORDS

Historical development, primary education, chronicles, memorial books, school documentation, Louňovice pod Bláníkem, regional history.

OBSAH

ÚVOD	9
METODY PRÁCE	10
1. TEORETICKO-HISTORICKÁ ČÁST	12
1. 1 Charakteristika a vývoj obce Louňovice pod Blaníkem	12
1. 1. 1 Regionální a územní vymezení	12
1. 1. 2 Historický vývoj obce Louňovice pod Blaníkem.....	14
1. 1. 3 Hospodářský vývoj v Louňovicích pod Blaníkem.....	23
1. 1. 4 Významné osobnosti v Louňovicích pod Blaníkem	25
1. 1. 5 Blaník jako symbol síly a vlastenectví.....	29
1. 1. 6 CHKO Podblanicko.....	32
1. 1. 7 Archeologické nálezy v Louňovicích pod Blaníkem	34
1. 2 VÝVOJ ELEMENTÁRNÍ ŠKOLY V ČESKÝCH ZEMÍCH	36
1. 3 ŠKOLA V LOUŇOVICÍCH POD BLANÍKEM	38
(PRÁCE S KRONIKOU)	38
1. 3. 1. Historie školy	39
1. 3. 2 počty žáků	47
1. 3. 3 Učitelé, řídicí učitelé a ředitelé	52
1. 3. 4 náboženství.....	58
1. 3. 5 Významné dny školy.....	60
3. 3. 6 školní soutěže, zájmové kroužky	63
2. PRAKTICKÁ ČÁST: projekt se žáky 3. ročníku na téma	64
„Škola dříve a dnes“	64
2. 1 základní pojmy	64
2. 2 Projekt „Škola dříve a dnes“	67

2. 2. 1 Základní informace	67
2. 2. 2. První týden: 9. – 13. říjen 2023	69
4. 2. 3 druhý týden 16. – 20. říjen 2023	83
4. 2. 4 prezentace projektu	93
4. 2. 5 vyhodnocení projektu.....	93
3. ZÁVĚR	95
4. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:	97
5. PŘÍLOHY: SEZNAM PŘÍLOH	100

ÚVOD

Tématem diplomové práce je „Vývoj školy v Louňovicích pod Bláníkem v historicko- regionálním kontextu“. Vybrala jsem si toto téma, protože mám velmi kladný vztah k historii i k Louňovicím.

Mým hlavním cílem práce je zmapovat vznik a vývoj školy v Louňovicích pod Bláníkem na pozadí regionu, vývoje a charakteristiky obce v jejím vlastním historickém vývoji. Mým dalším cílem je formou projektu přiblížit žákům historii školy a městyse a prožitkem v projektové výuce zpracovat nabyté informace o regionální historii.

Práce je rozdělena na dvě části: teoreticko-historickou a praktickou.

Historická část se zabývá:

1. charakteristikou a vývojem obce Louňovice pod Bláníkem s ohledem na regionální a územní vymezení, historický a hospodářský vývoj.
2. nástínem vývoje elementárního školství v českých zemích.
3. vývojem školství v Louňovicích pod Bláníkem na základě práce se školními kronikami, tj. s autentickým archivním materiálem.

V praktické části jsem se zaměřila na realizaci projektu z názvem Škola dříve a dnes. Zrealizovala jsem a zhodnotila projekt koncipovaný na dva týdny v centrech aktivit ve výukovém programu Začít spolu, kde je záměrem přiblížit žákům historii školy. Informace v jednotlivých aktivitách budou vycházet z dat, které byly získány z mého výzkumu z teoreticko-historické části diplomové práce.

V závěru byly shrnuty poznatky získané z teoreticko-historické části a byla vyhodnocena funkčnost projektu. Vzhledem k tomu, že historii školy před touto diplomovou prací se nikdo hlouběji nezabýval, tak shromážděné historické podklady a jejich utřídění je do budoucna možno využít jako východisko pro seznámení dětí nejen s historií školy, ale i s kořeny kultury a obce, v níž žijí.

METODY PRÁCE

Ke zpracování své diplomové práce jsem využila tyto metody: analýza pramenu, indukce, deduktivní metoda, v praktické části projektovou metodu.

Analýza pramenu

Hroch ve svém Úvodu do dějepisu uvádí metodu analýza pramenu jako základní zdroj informací při historickém bádání. Historická práce je založena na vyhledávání pramenů, jejich analýze, kritickému čtení, interpretaci a zpracování poznatků v průběhu vývoje dějin školy v Louňovicích pod Bláníkem. Historické prameny mají mnoho podob, například nějaký historický předmět, který vypovídá o určitých skutečnostech existence nebo činnosti člověka. V mé práci jsem využila písemné prameny. (Hroch, 1985, s. 120 – 123)

Induktivní metoda

Induktivní metodu charakterizuje postupný přesun od jednotlivých dat k obecným údajům. Hroch upozorňuje na možnost, že historik nemusí vybádat úplné znění a posloupnost historických událostí. Kompletní charakteristiku všech částí souboru komplikují například chybějící prameny, rozsáhlost zkoumané skutečnosti. (Hroch, 1985, s. 201)

Deduktivní metoda

Dedukci je možné provést až po nahromadění dostatečného množství informací k tématu. Pro lepší orientaci nashromážděných dat, je nutné si vytvořit systém a porozumět mu. Zjednodušeně lze popsat jako postup od obecného k jednotlivému. Dělí se na tři fáze. Je nutné získat dostatek materiálu, seznámit se s logickými prostředky usuzování a odvozování a nakonec zformulovat výsledek vhodným způsobem s použitím logických prostředků. V nahromaděných informacích je nutné orientovat, proto (Hroch, 1985, s. 201 – 202)

Projektová metoda

Projektová metoda reprezentuje efektivní metodu ve školním vyučování, díky níž probíhá u žáků osvojení a zapamatování učiva. Žáci se učí vyhledávat a třídit informace a dále s nimi

pracovat. Osvojují si učivo v kooperativní nebo samostatné práci. Prostřednictvím projektové metody se u žáků rozvíjí tvořivost, samostatnost a schopnost spolupráce. (Tomková, Kašová, Dvořáková, 2009, s. 9)

1. TEORETICKO-HISTORICKÁ ČÁST

1. 1 Charakteristika a vývoj obce Louňovice pod Blaníkem

1. 1. 1 Regionální a územní vymezení

Poloha

U úpatí Blaníku na pravém břehu řeky Blanice se rozkládají Louňovice pod Blaníkem. Ze severu jsou chráněny vrchem Hřívá a výběžkem Velkého Blaníku, na východě Velkým a Malým Blaníkem. Louňovice jsou součástí CHKO Blaník (viz. 2.7 CHKO BLANÍK), což je malá část Podblanicka v okrese Benešov, který leží v jižní části středočeského kraje.

Řeka Blanice protéká nedávno vyčištěným korytem s mnoha meandry. Lesy jsou v okolí převážně smíšené, na Blaníkách převažuje bukový porost. Vzhledem k mírnému podnebí a dostatku podzemní vody, je krajina okolo Louňovic úrodná.

Louňovice pod Blaníkem se nachází na rozmezí Středočeské pahorkatiny a Českomoravské vrchoviny, krajina je zde mírně kopcovitá, a proto je znatelná deset kilometrů široká terénní sníženina, která vznikla v třetihorách. (Frič, s. 8) Klima je tady velmi příjemné, oblast náleží do mírného podnebí, vyznačuje se dlouhým teplým létem a mírnou zimou. Výborné podmínky jsou pro rozvoj lesa a velké množství i chráněných živočichů a rostlin. (viz. 2.7 CHKO BLANÍK) Ve středu městyse s 658 obyvateli je náměstí, které má čtvercový tvar. Na východní straně stojí kostel Nanebevzetí panny Marie, na jižní jsou památkově chráněný zámek a kaplička. Pod Louňovice spadají ještě čtyři obce: Býkovice, Mrkvová Lhota, Rejkovice, Světlá. V roce 2007 byl obci změněn status na městyse.

Jméno

Ve starých spisech byl znatelný postupný vývoj jména městyse, např. Lúnovice, Lúňovice. Podle spisovatele pátera Antonína Norberta Vlasáka vznikl název s ohledem na polohu mezi Blaníky, v jejich lůně. „I v zápisech řádu premonstrátského sledujeme název Lunavila, kde též klášter nazván Lunacense monastarium.“ (Tichý, s. 140) S přídomek „pod Blaníkem“ se můžeme setkat i ve starých spisech. Lidé ho běžně užívali, ale oficiálně byl přijat až roku 1924.

(Tichý, s.140)

Znak

Znak i pečeť Louňovic mají stejný motiv. Poprvé je zaznamenán na počátku 16. století, není známo, kým byl přidělen a kdy v Louňovice začaly znak používat.

1. 1. 2 Historický vývoj obce Louňovice pod Blaníkem

Keltové

Osídlení Velkého Blaníku se datuje již před začátkem našeho letopočtu. Bylo zde nalezeno keltské halštatsko – laténské hradiště. Dodnes jsou zřetelné valy keltského opevnění, které bohužel postupem doby byly rozebrány a poničeny. Naposledy to bylo při rekonstrukci rozhledny.

Bílek v knize Blaník a sv. Václav uvádí, že „kronikář Jarloch (1165 – 1218) píše ve svém letopisu o místě, kde byl založen louňovický klášter, jako o krajině pusté. Tou dobou již na Blaníku nezaznamenal žádné osídlení ani pohyb lidí na stezkách, které tudy nepochybně vedly.“ (Bílek, s. 27)

Premonstrátský klášter

Roku 1149 je v Louňovicích pod Blaníkem zbudován klášter pro premonstrátky, v témže roce zřízen i želivský klášter. Vznikl na přání opata Gotšalka, prvního opata v Želivě, pro řádové sestry. Zakladatelem byl řádový bratr a uznávaný lékař Jindřich, který přišel do Čech ze Steinfeldu společně s opatem Gotšalkem. Pro stavbu kláštera vybral hustě zalesněnou krajinu kolem Blaníka a zakoupil zde pozemky. První řádové sestry sem přišly z kláštera z Kolína nad Rýnem, ale brány kláštera byly otevřeny všem svobodným dívkám šlechtického původu, které se chtěly stát řádovými sestrami. (Tichý, s. 34).

Vzhledem k nedostatku materiálů a dobových písemností je vzhled a rozložení jednotlivých částí kláštera jen domněnkou. Vychází se především ze srovnání vzhledu obdobných ženských klášterů a významných nálezů Pavla Radoměřského. Klášteriště bylo obeháno kamennou zdí, která plnila funkci obrannou i zaručovala soukromí obyvatelkám kláštera. Uvnitř stál pravděpodobně románský kostel zasvěcen sv. Panně Marii a obytné budovy pro ženské představené i řádové sestry. Rozsáhlé pohřebiště bylo nalezeno podél klášterní zdi, která se dochovala do současnosti a byla v roce 2011 zrekonstruována.

Majetek kláštera se stále zvětšoval. Ve 14. – 15. století vlastnili již rozsáhlé lesy, pole, mlýny na Blanici, mnoho obcí až do vzdálenosti 50km. Klášterní příjem byl především z dávek vybraných od poddaných. (Tichý, s. 46)

Klášter nabízel pracovní příležitosti také obyčejným lidem, proto se okolí brzy začalo osídlovat a rozrůstat. Toto je vlastně počátek vzniku Louňovic pod Blaníkem, tehdy ještě Lůňovice.

Během husitských válek bylo vyrabováno a vypáleno mnoho církevních staveb, inventářů a archivů. Po vypálení Milevského kláštera se přesouvá vojsko husitů do Louňovic. „Posel za poslem přicházel přinášeje truchlivé zvěsti o ukrutnostech vojska Husitského. Polekané sestry louňovické nejdražší klenoty, poklady, nádoby a listiny uschovaly na pevném hradě Příběnickém.“ (Tichý, s. 48) Když husité v klášteře nenašli nikoho, ani žádné cennosti, vypálili veškeré budovy i kostel. To vypověděl při mučení zadržený muž, který bojoval po boku Jana Žižky s Tábority. (Radoměský, s. 16) Do tohoto sídla, patřící panu Oldřichu z Rožmberka, se husité snažili několikrát neúspěšně dobýt, až se dovnitř dostali lstí. Veškeré písemnosti, přinesené z Louňovic, byly zničeny. (Tichý, s. 48, 51)

Táborité

Král Zikmund nepodpořil katolickou církev o znovuoobnovení kláštera, ale naopak v lednu 1432 vyšel vstříc městu Tábor a prostor Louňovicka svěřil do jejich péče. Jelikož neexistovaly žádné záznamy louňovického majetku a statků, vypravili se táborité na obhlídku okolí a našli Louňovice jako fungující malou vesnici. Nikdo z místních obyvatel nebyl podroben robotě, jen museli odevzdávat pravidelné dávky z vajec a ovsa. (Skála, Tichý, s. 17)

Během 127 let držení a správy tábority prodělala menší klášterní osada velký hospodářský vzestup především díky hrnčířství. V tomto období je opraven a skromněji přestavěn rozbitý kostel sv. Václava. Vždy sem byli dosazováni kněží pod obojí. Před rokem 1547 bylo v Louňovicích vedeno 30 obyvatel s rodinami. (Tichý, s. 50)

Rod Skuhrovských ze Skuhrova

Tábor držel Louňovice a louňovické zboží 127 let až do roku 1547, dokud vše nezkonfiskoval Ferdinand I., jako odplatu za odmítnutí pomoci králi ve Šmalkaldské válce, a nepostoupil celý majetek šlechtici Janu z Pernštejna. (Skála, Tichý, s. 17) Ten o rok později louňovské statky prodal rytíři Kryštofu Skuhrovskému ze Skuhrova. Žil s manželkou v nedalekých rodných Popovicích, ale v okolí Louňovic skupoval další vesnice a pozemky. Po jeho smrti se celé jmění rozdělilo na pět částí mezi jeho děti. Louňovice získal nejmladší z nich Oldřich Skuhrovský, který tou dobou ještě nebyl plnoletý. Aby zde mohl bydlet, nechal si vystavět v roce 1566 kamennou tvrz nedaleko bývalého probošství. Když byl roku 1594 z neznámých důvodů zraněn, spravuje majetek jeho manželka Marie Kristýna z Talmberka. Získala mocný list od Rudolfa II., aby jako žena mohla nadále spravovat

veškeré statky sama. (Tichý, s. 52 – 57) Ve své poslední vůli odkázala vše nejstaršímu synovi Oldřichu Sezimovi Karlovi Skuhrovskému s podmínkou, že pokud by zemřel bezdětný, rodinný majetek by si rozdělily jeho sestry. I když byl vychován v katolické víře, v dospělosti přešel k protestanství. Katolický kněz musel z kostela z Louňovic odejít, ale poddané ke změně víry nenutil a dokonce se dál mohli chodit do kostela pomodlit. Kousek od tvrze nechal zbudovat pivovar. Oldřich Sezima Karel Skuhrovský se přiklonil k českým odbojným protestanským stavům, po porážce na Bílé hoře mu byl jeho majetek částečně zabaven a několik let mu trvalo, než Rudolf III. zase převedl louňovské statky na dědičné rodu Skuhrovských ze Skuhrova. Nabyl opět císařské milosti a zastával i důležité úřady, byl císařským radou a nejvyšším berníkem na Pražském hradě. Za jeho panování byl v místním kostele poslední farář pod obojí a potom byla louňovská farnost připojena k nedaleké načeradské. Roku 1652 vymřel rod Skuhrovských po meči. Louňovice přešly do vlastnictví jedné z dcer Skuhrovského s podmínkou, že opatří do louňovského kostela faráře a do vsi učitele. Zvláštností je také místo a způsob pohřbení, kdy na náhrobním kameni není vytesáno jméno ani rytířský znak, ale „Léta páně 1652 dne 31. srpna zemřel jest člověk hříšný, proste za něho Pána Boha“. Tento náhrobek je přímo u brány do kostela, takže každý, kdo do kostela vstoupí, přes něj přejde. (Tichý, s. 53 - 56)

Karel Adam Lev z Říčán na Louňovicích a Odlochovicích

Karel Adam Lev z Říčán na Louňovicích a Odlochovicích byl manželem dcery Oldřicha Sezimy Karla Skuhrovského Ludmily Magdaleny a za jejich působení začaly Louňovice vzkvétat. Opravovali staré budovy a stavěli nové hospodářské i obytné. Vznikla nová část Louňovic, zvaná Lhota, kde bydleli především řemeslníci. Od krále Leopolda I. získali povolení pořádat dvakrát do roka trhy. Opravili kostel a kamennou tvrz nechali přestavět na zámek, oboje v barokním stylu. Zámek je čtvercového tvaru, se čtyřmi věžemi, nádvořím, zahradou a rybníkem. Zdi zámku byly zdobeny sgrafity. Vnitřní prostory byly mnohem pohodlnější a praktičtější než bydlení ve tvrzi. Nacházeli se zde pokoje pro rodinu a služebné, kuchyň, sklepy a v jedné z věží byla malá kaple. Hned vedle zámku a stávajícího dvora s chlévy a stájemi nechali vystavět další dvůr a veliký špýchar na uskladnění vyláčeného obilí. Modernizuje se také vrchnostenský pivovar a lihovar. Funguje zde obecní kovárna. (Bílek, s. 77-78)

Karel Adam Lev z Říčán splnil poslední vůli svého tchána a zřídil novou faru a financoval její provoz, proto od roku 1660 je v Louňovicích opět katolický kněz i varhaník, který děti

z okolí učil číst a psát. (Skála, Tichý, s. 17). Právě zde jsou počátky školství v Louňovicích, prvním učitelem byl Adam (snad Růžička). (Tichý, s. 30)

Jelikož Ludmila Magdalena z Říčan zemřela bezdětná, vymřel rod Skuhrovských po přeslici. Karel Adam Lev z Říčan už se po smrti své ženy nikdy neoženil. Ve své poslední vůli odkázal veškerý svůj majetek pražskému arcibiskupství. K podpisu ověření pravosti si přizval další dva šlechtice ze sousedních panství. „Statek můj Louňovice nad Blanicí se vším příslušenstvím po smrti mé právem dědičným dávám a odkazuji k arcibiskupství Pražskému; poníženě a poslušně žádaje jak nynější, tak také budoucích pánů arcibiskupů Pražských, aby za duši mou oni sami osobně čtyřikrát do roka, a tak postupně na hradě Pražském v hlavním kostele sv. Víta, v kapli sv. Václava, mše svaté sloužiti ráčili.“ (Bílek, s. 76) Ve své závěti nezapomínal ani na obyvatele Louňovic. Odpustil poddaným jejich dluhy a další tři roky nemuseli odevzdávat dávky. Vždy ve středu měli být obdarováni chudí kouskem masa, chlebem a žejdlíkem piva. V den jeho pohřbu bylo rozdáno 150 zlatých. Dalších 300 zlatých daroval na výstavbu kaple Máří Magdaleny na Malém Blaníku. V této době se zde konaly velkolepé poutě. Krátce po sepsání poslední vůle zemřel a arcibiskup Jan Bedřich z Valdštejna nechal na jeho počest vybudovat na Karlově mostě kamenný oltářní stůl s vyrytým erbem pánů z Říčan. (Bílek, s. 79)

Pražské arcibiskupství

Na přání Karla Adama Lva z Říčan převzalo pražské arcibiskupství roku 1672 Louňovice s čerstvě opraveným kostelem, dvěma poplužními dvory, dvěma vrchnostenskými dvory a dalšími devíti vesnicemi. Nechali vystavět novou faru a došlo k posledním úpravám zámku. (Bílek, s. 77) Jedná se o jednopatrovou budovu se čtvercovým vnitřním dvorem. V nárožích se tyčí čtyři válcové věže s kuželovitými střechami. Stavba byla bohatě zdobena psaníčkovým sgrafitem. Průčelí zámku obráceno směrem k náměstí, nad vjezdem je vytesán do kamene letopočet 1675. Na západní a severní straně nádvoří v přízemí i v poschodí jsou jednoduché arkády. V prvním patře nad vstupem do panských pokojů vyrobili ze štuku znak Říčanských pánů, na stropě je shodná štuková výzdoba s krbem v kostele. Pod zámkem byli dva dvory, chlévy, stodoly a obydlí pro čeleď.

Nechali vystavět i další hospodářsky důležité objekty jako je lihovar a pivovar. V okolí nechala vrchnost zřídit několik hospod, ve kterých se směl točit jen Blanický zdroj z Louňovic. V této době byl v Louňovicích také velký rozmach různých řemesel.

Arcibiskupství přidělilo do Louňovic správce, který měl na starosti vybírání dávek. (Bílek, s. 78-80)

V roce 1713 za působení učitele Jana Zelenky, otce barokního hudebního skladatele Jana Dismase Zelenky, byla škola samostatná budova oddělená od fary. Učitele navrhovala vrchnost, se souhlasem faráře, který na školu dohlížel. Školství nemělo pevná pravidla a zásady. Do školy chodili jen 6 - 12 letí chlapci, a to pouze v zimě, kdy neměli práci s rodiči na poli, doma, na pastvě. Děvčata nechodila na výuku vůbec. Průměrně bylo v jednotřídní louňovické škole čtyřicet hochů, docházeli sem děti i z okolních vesnic. (Tichý, Skála s. 24)

Koncem 18. století nechal arcibiskup postavit na Malém Blaníku kapli zasvěcenou sv. Máří Magdaleně, kde se konaly poutě už ve 12. století z celých Čech, Moravy i z Rakous. Vysoká osmiboká kaple uprostřed lesů byla svého času navštěvovanější než poutní místo na Svaté Hoře u Příbrami. Ve výklenku vnější obvodové zdi byla umístěna barokní socha sv. Máří Magdaleny. (Bílek, s. 79)

Louňovice pod Blaníkem v 19. a 20. století

Arcibiskup Václav Leopold Chlumčanský nechal v první polovině 19. století vybudovat samostatnou školu, kde v dnešní době sídlí úřad městyse. Škola zůstávala v té době stále jednotřídní. Byl položen základní kámen k modernějšímu pivovaru a vysvěcen nový hřbitov. (Bílek, str. 80)

Bohužel se zřejmě nedochovaly žádné písemnosti a informace o dění v Louňovicích z roku 1848. Víme jen, že toho roku bylo v obci 103 domů a 680 obyvatel. O dvacet let později se Louňovice rozrostly o 228 obyvatel a o 15 domů. (Petráň, s. 34 – 35)

V roce 1862 byla uspořádána na Velkém Blaníku lidová slavnost, manifestace, kde lidé projevovali náklonost k osobě i názorům Františka Palackého a Blanická pověst se stala symbolem a pomocníkem k národnímu uvědomění (viz. 2.5 Blaník, jako symbol vlastenectví). (Tichý, s. 174 – 180)

Manifestační hnutí za české právo vyvrcholilo roku 1868 dvěma událostmi, kdy se na Blaníku sešli lidé z širokého okolí. „Veškeří účastníci byli ozdobeni slovanskou trikolorou. Všichni, kteří se zde sešli, aniž by se byli kdy viděli, padali si do náručí, takže byl jeden každý co muž to bratr, co žena to sestra. ... Druhý tábor, který byl předurčen na měsíc srpen,

byl politickým úřadem zakázán; než přes tento zákaz, dostavilo se opět kolem 20 tisíc lidu na Blaník. Následkem toho bylo mnoho lidí vyšetřováno ano i uvězněno. Aby se podobné schůze a rebelie nemohly více opakovati, povolal sem okresní hejtman benešovský škadronu polských hulánů, která zde ve dne i v noci obhlídky konala.“ (Tichý, s. 174)

Mezi základními kameny z různých částí vlasti je ve sklepení Národního divadla také kámen z Blaníka s pořadovým číslem 5. Věnovali ho občané Louňovic a byl vezen dvoudenním slavnostním průvodem. K večeru dorazil do Benešova, kde ho uvítal purkmistr a na jeden z vozů připevnil desku s nápisem: „Kdybyste mlčeli Vy, kameny mluvití budou!“. Vítán byl také na kraji Prahy na Pankráci a následně u Vyšehradské brány. Slavnostní poklep za českou hudbu provedl Bedřich Smetana. (Petráň, s. 55)

V Louňovicích připravili původně kámen jiný, jelikož nadlesní Čeněk Fischer, který kontaktoval Sbor pro zřízení Národního divadla, nepočkal na odpověď a nechal připravit kámen, který svými rozměry neodpovídal. Místo do základů Národního divadla byl vsazen do nároží nově stavěného pivovarského sklepa. (RYBAŘÍK, s. 77 – 87)

Konec 19. a začátek 20. století s sebou přinesl velký rozmach řemeslníků, byla zde zřízena záložna a poštovní úřad. Přes řeku Blanici byl postaven veliký dřevěný pilotový most, díky kterému se zlepšilo spojení s okolím. Byl posvěcen přístavek školy, kde již v tuto dobu měli čtyři třídy. Pražský kardinál nechal na vlastní náklady na Velkém Blaníku postavit dřevěnou rozhlednu. Byl založen sbor dobrovolných hasičů. (Petráňová, s. 14)

1. světová válka zasáhla do běžného života i zde. Z tohoto období nejsou dochované žádné písemné zmínky. Pouze ve farní kronice v místním kostele lze dohledat zmínky o tom, že na frontu odešli z mnoha rodin muži a ženy začaly zastávat i jejich práci na poli i doma, rodiny si vzájemně vypomáhali. Dále je možné najít, kdo se z války vrátil a kolik mužů padlo. V této době se konaly po mších sezení, kde se sledovaly a četly zprávy z bojiště, které ale přicházely zcenzurované a přeškrtnané. (farní kronika s. 75 – 84) Na památku padlým byl na náměstí v Louňovicích pod Blaníkem postaven pomník.

Po první světové válce začaly Louňovice opět vzkvétat. Bylo zřízeno automobilové spojení dvakrát denně mezi Louňovicemi a Voticemi. Čerstvě vzniklému sportovnímu tělocvičnému hnutí Sokol byl věnován místní zámek, který byl různorodě využíván. Část prvního patra využívala škola. Učitelé mezi těmito třídami a školou u kostela přecházeli. V přízemí byla

filiálka Obecní záložny a ubytování pro pošmistra, v dalším zámeckém sále promítalo kino. Pošta byla zřízena v bývalé vinopalně, jedna místnost s chodbičkou bez sociálního zařízení, kde zůstala až do devadesátých let. V městečku bylo zastoupeno mnoho řemesel. (Petráň, s. 78-84)

Již před 1. světovou válkou i hned po ní působil v Louňovicích divadelní spolek. Hráli převzaté i vlastní hry, měli své vlastní kostýmy. Ochotníky přerušila až druhá světová válka. Po jejím konci opět navázali na předchozí činnost, ale v roce 1954 museli spolek rozpustit. (Petráň, s. 62)

Obrovský pokrok nastal v třicátých letech, kdy byly Louňovice elektrifikovány. Byl postaven nový betonový most přes řeku Blanici. Na Velkém Blaníku vystavěl Klub českých turistů rozhlednu ve tvaru husitské hlásky, pokrytou šindelem až do své 30 metrové výšky. Kamenný stůl v přízemí měl sloužit k obřadům svatováclavských poutí. Dostavěli ji během 2. světové války, dokončení se tedy obešlo bez žádných oslav. (Petráň, s. 24 - 25)

Za temných dob německé okupace se snažilo gestapo potírat myšlenku blanické pověsti. „Julius Kříž propustil dne 6. února 1945 v Českém slově v referátu o provedení Smetanovy Mé vlasti text se slovy: Idea Blaníku strhuje k vítěznému pochodu Blanických rytířů přicházející v nejtěžší chvíli národa a přinášející mu spásu i vyproštění s pout poroby a temna.“ Ještě téhož dne byl v Pankrácké věznici utlučen. (Frič, str. 23)

Na pomníku padlých přibyla deska se jmény rodáků, kteří se z války nevrátili.

V období socialismu se mnohé vybuďovalo a mnohé zchátralo. Prašné cesty se asfaltovaly, občané mohli využívat nové fotbalové hřiště, dětské hřiště, koupaliště a místní rozhlas, do té doby chodil policajt s bubnem a zprávy vyhlašoval. Vystavěna byla nová škola, kam se přestěhovaly třídy od kostela i ze zámku. V zámku zůstává stále jídelna a kuchyň. Díky nezájmu a nedbalosti přišli Louňovice o renesanční špýchar, který i když byl chráněnou památkou, nakonec spadl. Zámek i statek na náměstí byly režimem znárodněny, naštěstí si na statku udělalo JZD kanceláře, takže nebyl tolik poničen. (rozhovor s pamětníkem)

V osmdesátých letech se obec začala hodně rozrůstat, nabízeli dost stavebních parcel, restaurovala se střecha na starém pivovaru. Velkými, ale naštěstí citlivými úpravami prošel také zámek – střecha, podlahy, okna, schody. Bylo zde otevřeno Muzeum archeologických vykopávek, pobočka Národního muzea v Praze.

Na podzim 1968 se StB začala zajímat o zápisy do návštěvní knihy na Blaníku. Než ji zabavili, roznesly se mezi lidmi některé veršovánky. Např.

Blaničtí rytíři, teď je váš čas,
neboť nás navštívil Sovětský svaz.

K 305. výročí narození Jana Dismase Zelenky (viz. 1. 1. 4 Významné osobnosti) byl odhalen pomník a slavnostně otevřen hudební sál v zámku věnovaný tomuto slavnému rodákovi. Od té doby se zde koná Hudební podblanický podzim.

Po sametové revoluci probíhaly v obci velké změny. Byl zvolen starosta v prvních svobodných volbách, začaly se vracet zabavené pozemky a majetky v restituci, lidé začali podnikat, zámek se vrátil tělocvičnému spolku Sokol. Obec koupila jednopodlažní dům naproti úřadu a zřídili zde zdravotní středisko pro dospělé a děti, zubní ordinaci a gynekologii, v patře byly byty k pronájmu. Bohužel hodně začala upadat základní škola. Vzhledem k malé porodnosti, nespokojenosti rodičů s místními učiteli i strachu z uzavření školy začali přehlašovat své potomky převážně do nedaleké Vlašimi. I přes snahu starosty byl zrušen druhý stupeň. (rozhovor s pamětníkem)

Současnost

V současné době je v Louňovicích pod Blaníkem rozvinutý obchod, podnikání i kultura. Obyvatelům zde i z okolních vesnic je k dispozici zdravotní středisko, obchod s potravinami, knihovna, koupaliště, hřiště: fotbalové, multifunkční, pro seniory, dětské. Byl opraven kostel, eternitové tabulky ze střechy byly vyměněny za šindele, věž byla pokryta mědí. Na každoročních Svatováclavských slavnostech se sejdou lidé na zámecké zahradě při bohatém kulturním programu. Stále přetrvává Podblanický podzim, na kterém se již vystřídal mnoho známých umělců, kteří vzdávali hold Janu Dismasovi Zelenkovi. Udržují se také lidové zvyky, jako je masopustní průvod, koledování na Velikonoce, v zimě obchází děti Mikuláš s andělem a čertem. Několik let za sebou se lidé baví na neckyádě na místním koupališti a při sousedském setkání se sejdou a pohovoří si při živé hudbě lidé různých ročníků. Od roku 2008 zde začala Ivana Kočová prosazovat vzdělávací program Začít spolu. Nejdříve jako malotřídní škola. Nyní je škola opět v celé budově a znovu má všech devět ročníků. Schází se opětovně ochotníci, spolek Blaníci. Vyrábí si kulisy, opravili oponu, shání kostýmy a diváky baví humornými divadelními hrami. Velký úspěch měl Blaník z tvorby

Divadla Jára Cimrmana, kterou místní spolek odehrál na louce pod památnou horou Blaník. V zámku je využíván sál Jana Dismase Zelenky k besedám, koncertům klasické hudby, občasnému promítání starých filmů. V bývalém kinosálu se pořádají plesy a díky vyvýšenému podiu zde probíhají divadelní představení i naše školní vystoupení. V jedné z věží je infocentrum a muzeum Podblanicka. V přízemí zámku je drogerie, kadeřnictví, restaurace, salonky pro oslavy. Pod Sokolem je nyní fotbal, stolní tenis, ochotníci, spolek Babinec. Dále je v Louňovicích spolek rybářů, kteří se starají o několik okolních rybníků, a dobrovolní hasiči, kteří jsou úspěšní na sportovních utkáních i zásazích. V domku pod zámkem bylo zřízeno včelařské muzeum. V okolí Louňovic se začaly vysazovat podél cest nová stromořadí, převážně z ovocných stromů. Byla vybudována čistírna odpadních vod, opraveny rybníky v obci, chodníky, opravují se obecní byty, dětské hřiště a další.

Louňovice pod Blaníkem jsou krásné místo, s kulturní historií i současností, klidná rozmanitá příroda a dobří lidé.

1. 1. 3 Hospodářský vývoj v Louňovicích pod Blaníkem

17. století

V té době zdělila Louňovice Ludmila Magdalena Skuhrovská, brzy se tam s manželem přestěhovali a nechali přestavět tvrz na zámek. Její manžel Karel Adam Lev z Říčan na přání svého tchána nechal vybudovat v městečku hned vedle fary dřevěnou školu, opravit kostel a přijal nového faráře a učitele. Pod jeho vedením se začaly celé Louňovice rozvíjet. Rozhodl se financovat ze svých peněz nejen řadu oprav, ale také výstavbu nových hospodářských budov. Louňovice se rozrůstaly do všech stran, hlavně si stavěli domky řemeslníci. Byly zde dvě svobodné krčmy, tři mlýny, masné krámy, pivovar, lihovar. (Pouzar, str. 123)

Karel Adam Lev z Říčan odkázal veškeré své jmění pražskému arcibiskupství, které našlo Louňovice jako hezky fungující městečko. Díky dobré kvalitě hrnčířské hlíny zde pracovali čtyři hrnčíři. Byl zřízen cech pekařský, dále tu byli kováři, pekaři, ševci, bednáři, krejčí, kožešníci, řezníci, tkalci, koláři, punčochář a provazník. V té době byla rovněž zřízena vinopalna, kde se pájilo víno až do konce 18. století. Louňovice měly povoleno dvakrát ročně pořádat trhy. (Tichý, Skála, s. 17 – 18)

18. století

V 18. století se Louňovice dále rozrůstaly, řemeslná výroba se rozšiřovala, většina obyvatel se stále živila zemědělstvím. Pěstovalo se žito, oves, ječmen, brambory, chmel, řepa, zelí, hrách a len. (Tichý, s. 94)

19. století

„Dne 1. října 1842 bylo 71 mistrů, 79 tovaryšů, 47 učedníků. (Navrátil, s. 42)

Hlavním zdrojem obživy v 19. století je stále zemědělství. V rostlinné výrobě se zaměřovali hlavně na obilí, především žito a oves, a brambory. Byl postaven kravín a teletník. Dále se samozřejmě rozvíjí i řemeslná výroba. V této době jsou již v Louňovicích čtyři řemeslné cechy: krejčovský, ševcovský, rajcech a řeznický s pekaři a kupci. (Tichý, s. 31 – 32)

20. století

Za první republiky byly pracovní příležitosti různorodé, stále je nejvíce zastoupeno zemědělství a řemesla. Jsou zde např. 4 obuvníci, 2 řezníci, 4 hospodští, 2 kožešníci,

4 obchodníci, 1 kominík, 1 sládek aj. Jsou zde dobré pracovní příležitosti i sociální vybavenost jako např. autobusové spojení, pošta, záložna, škola. Počet obyvatel se snižuje a počet domů přibývá. Z toho je zřetelné, že výstavba rostla a počet lidí v domech se zmenšoval. (Frič, str. 23)

Po druhé světové válce se i tady začalo s kolektivizací. Znárodněn byl zámek, statek, hospody. Malá soukromá pole se spojila v JZD, řemeslné dílny byly zavřeny a řemeslníci jezdili pracovat do státních podniků v okolí. V Louňovicích, kromě zmíněného JZD, nevznikl žádný jiný průmyslový podnik. Výstavba byla obrovská, Louňovice jsou celé obestavěné domy z osmdesátých let 20. století. (Pamětní kniha obce Louňovice pod Bláníkem, 1930 – 1965)

Po sametové revoluci se začaly vracet majetky, bohužel už dost často potomkům původních obyvatel. Na zámek se vrátil tělocvičný spolek Sokol, na statek Matuškoví, vrácená pole začali lidé obhospodařovat nebo je pronajali ZD Podblanicko. Postupně se zvyšoval počet soukromých podnikatelů. Z restituované staré vinopalny si zřídili výrobu per a pružin pro hospodářské stroje. Z části bývalé Jednoty je prodejna Gastro vybavení. Otvírají se tu různé obchůdky: keramika, drogerie, oděvy. Chvilí trvalo, než se opět rozvinula soukromá řemeslná výroba.

21. století

Někteří po čase své podnikání ukončili a jiní zase vymysleli něco jiného. V současné době je v Louňovicích mnoho živnostníků: truhláři, kováři, opraváři automobilů, drobné stavební firmy, sládek, kamnář, sdružení provozující WIFI, pokrývači, tesaři, instalatéři, plynaři, lesníci aj. Turistům i místním obyvatelům jsou k dispozici dvě restaurace, obchod s potravinami, pivovar, drogerie a papírnictví, pošta, knihovna, čerpací stanice. Statek na náměstí byl zrekonstruován a znovu zde hospodaří rodina původních majitelů. Louňovice se stále pomalu rozrůstají, stávající domy jsou udržované, společné prostranství čisté a upravené.

1. 1. 4 Významné osobnosti v Louňovicích pod Bláníkem

Opat Želivský – Gotšalk (1116 – 1184)

Na svou dobu byl opat Gotšalk velmi vzdělaný, oblíbený pro svou zbožnost a laskavost. I když byl představený v Želivě, začal se díky němu rozrůstat a vzkvétat louňovický klášter a okolí.

Jan Dismas Zelenka (1679-1745)

Jan Dismas Zelenka je přední hudební skladatel období baroka. Narozen v Louňovicích pod Bláníkem, největší část života strávil v Drážďanech, kde je i pohřben. V Louňovicích je na počest Jana Dismase Zelenky pojmenován koncertní sál v místním zámku a pomník před úřadem městyse (původně postaveno jako školní budova).

V mezinárodním světě hudby je Jan Dismas Zelenka více uznávaným hudebním skladatelem než je tomu v České republice, jelikož zde je téměř zapomenut. Jeho práce si vážili přední skladatelé vrcholného baroka. Jeho hudbu obdivoval i Johann Sebastian Bach nebo Georg Friedrich Händel. O další znovuzkříšení Zelenkova díla se zasloužil v roce 1863 Bedřich Smetana. Pátral v královském saském po skladatelském odkazu skladatele, ve střežených archivních místnostech opisoval a již téhož roku zazněl orchestrální a sborový koncert v Novoměstském divadle Zelenkovy skladby. (Tichý, s. 27)

Zelenkovy skladby mají světovou úroveň, ale i českého ducha, který je slyšet v melodickém a rytmickém rázu.

Mladý kantor Jiří Zelenka přichází do Louňovic pod Bláníkem ve dvaceti letech. Oženil se s Marií Magdalenou Hájkovou, dcerou urozeného muže, panského podkoního. Díky tomu se dostal Jiří Zelenka mezi louňovické měšťanstvo i do přízně zámeckého úřednictva.

16. října 1679 zapisuje Jiří Zelenka do louňovské matriky křest svého prvorozeného syna Jana Lukáše (umělecké jméno Dismas začal používat až později). V té době byl knězem na farnosti Jan Ignác Komenský. (Tichý, s. 23 – 25)

Ve školní kronice není o Janu Dismasi Zelenkovi žádný záznam. Měl by docházet do místní školy od roku 1685 do roku 1691. Od útlého věku se věnoval hudbě a hře na různé hudební nástroje spolu se svým otcem, také skvělým muzikantem. (Tichý, s. 23- 25)

Z roku 1709 je informace o tom, že Jan Dismas Zelenka, píše si již Dismas, je zaměstnán ve službách hraběte Hartiga, šlechtice s velkou zálibou k hudbě. Jelikož toto místo neslibovalo pevnou existenci, využívá Zelenka příležitosti a přesouvá se do Drážďan, kde právě saský kurfiřt Friedrich August I. zakládá dvorní kapelu. Král si brzy povšiml dokonalosti jeho skladeb, a protože chce ze Zelenky utvořit umělecký magnet Drážďan, posílá ho na studia k mistru kontrapunktu Johannu Josefu Fuxovi do Vídně. Fux brzy o Zelenkovi mluví jako o hotovém umělci a doporučuje mu další studia v Itálii. Roku 1716 obdržel Zelenka ve Vídni rozkaz připojit se k družině korunního prince a odcestovat do Benátek. Zde tři roky intenzivně studuje u velkých mistrů té doby (Antonio Lotti, Alessandr Scarlati) a komponuje chrámovou, komorní i světskou hudbu.

Roku 1723 při slavnostech korunovace císaře Karla VI. na českého krále byl Zelenka pověřen napsat slavnostní hru, kterou by odehráli mladí šlechtici v Klementinu. Tak vznikla alegorická opera o životě sv. Václava „Pod olivou míru a palmou ctnosti“ (Sub olea pacis et palma virtutis). Ačkoliv Zelenka vede hudbu v dvorním chrámě čtyři roky, stále není jmenován ředitelem kůru. Žije skromně, stranou veškerého ruchu, oddaný hudbě.

Nový panovník Friedrich August II. si vyhrazuje právo na veškeré Zelenkovy rukopisy, jeho díla se smí hrát výhradně v Drážďanech. Sám autor má zakázáno dělat opisy originálů a ty jsou uloženy v archivech.

Když byl Johann Sebastian Bach v Drážďanech navštívit synovce, poznává Zelenkovu tvorbu a velmi se jí obdivuje. Bach také získal vzácnou výjimku, povolení k opisu několika Zelenkových církevních skladeb pro lipský dvůr. Handel poznal a oblíbil si Zelenkovy skladby o něco dříve. Georg Philipp Telemann chtěl jeho hudbu získat pro Hamburk, ale král to nedovolil ani po Zelenkově smrti. Všechny jeho rukopisy připadly královskému saskému archivu. (Tichý, s. 29 – 30)

Jan Dismas Zelenka zemřel v Drážďanech 23. prosince 1745, byl pohřben na katolickém hřbitově v předměstí Friedrichově. (Tichý, str. 31)

Zelenka své veškeré umělecké nadání, sílu a celý život věnoval hudbě. Žil osamocen, nikdy se neoženil. Zvláštností je, že zřejmě neexistuje žádná Zelenkova podobizna.

Nejznámější Zelenkovy díla:

Alegorická hra o sv. Václavovi „Sub olea pacis et palma virtutis“

orchestrální skladby (Ouvertura in F, Sinfonia concertante a moll, Concerto a 8 concertanti)
církevní skladby (na 20 mší, 3 rekviem, oratoria). (Hurníková, s. 34)

Ocenění Podblanický rytíř - paní učitelka a kronikářka Jiřina Holá (1923 – 2019)

Podblanický rytíř je oceněním za vykonání mimořádného činu nebo celoživotního díla. Slavnostní udělování se koná vždy na Velký pátek, kdy se podle pověsti otvírá bájná hora Blaník. V současnosti obdrží osobnosti Podblanicka diplom, kovový klopový odznak a kovanou sošku od uměleckého kováře Bohumila Hruběše, která představuje rytíře ve zbroji opírajícího se o meč. Součástí sochy je i skutečný kámen z Blaníku.

Udělovat ocenění Podblanický rytíř bylo myšlenkou Českého svazu ochránců přírody ve Vlašimi. Postupně se přidávaly a přidávají další neziskové organizace z Podblanicka, které zaštiťují kulturní a přírodní dědictví regionu. (Blaničtí rytíři (1999-2018), s. 6)

Roku 2017 získala toto ocenění za celoživotní dílo a mimořádný přínos k dokumentaci regionální historie paní Jiřina Holá, která i dlouhá léta pracovala ve škole v Louňovicích pod Blaníkem.

Paní Holá s mojí třídou v roce 2018 spolupracovala na projektu Paměti národa s názvem Naši sousedé. Vyprávěla dětem o svém dětství v období první republiky, jak její život zasáhla 2. světová válka i komunistický režim, se kterým se, jako Sokolka, nemohla smířit. Tím podkryla dětem historii 20. století z pohledu obyčejného člověka.

Narodila se roku 1923 v Louňovicích pod Blaníkem. Od tří let až do poslední chvíle byla hrdou členkou Sokola. Vystudovala reálné gymnázium ve Strakonici, kam se s rodiči na čas přestěhovali. Uzavřením vysokých škol v Protektorátu Čechy a Morava neměla možnost dostudovat. Absolvovala proškolení ve Vychovatelství pro abiturienty středních škol a nastoupila jako správkyň v Dětském útulku. Další možností vzdělání byl tenkrát Učitelství ústav v Kříženecké ulici v Praze, kde obdržela „Vysvědčení způsobilosti vyučovat jazyku německému na měšťanských školách“. Dále získala diplom na jednoleté Pedagogické škole v Praze. Po studiích však nebylo možné najít uplatnění pro pedagogy, tak zemské zřízení proškolovalo nové učitele na zdravotní a sociální pracovníky. Paní Holá byla přiřazena do Volyně, kde zůstala až do roku 1945 jako terénní sociální pracovnice. Dodnes na Šumavu často s láskou vzpomíná. Na počátku padesátých let nastoupila v Louňovicích

pod Bláníkem do školní družiny. Vedla také zájmový školní klub pro druhý stupeň a zdravotnický kroužek, se kterým vyhrávali mnoho soutěží. Vždy se velmi zajímala o přírodu a historii míst, kam ji osud a náhoda zavály. V osmdesátých letech se stala obecní kronikářkou. Díky své pečlivosti a důslednosti při hledání různých zdrojů a informací patřila mezi nejlepší kronikáře Podblanicka. Při svých zápisech vždy dbala na úhledné písmo, jazykovou správnost a věrohodnost informací. (Blaničtí rytíři (1999-2018), s. 22)

Paní Jiřina Holá byla velice skromná dáma. Se svou láskou a pokorou k životu, přírodě a lidem se nesmazatelně vryla do srdcí svých žáků a všech ostatních, kteří měli tu čest s ní spolupracovat. V roce 2019 nás bohužel navždy opustila a na jejím pohřbu se sešlo velké množství přátel i bývalých žáků všech generací.

Pavel Radoměřský

Pavel Radoměřský (1926-2008) byl významný český numismatik a archeolog, který sice nebyl rodák z Louňovic pod Bláníkem, ale udělal zde velké objevy. Léta byl členem numismatického oddělení Národního muzea. Vystudoval historii na Filosofické fakultě na Karlově univerzitě, hned po studiích nastoupil do numismatického oddělení Národního muzea a potom přestoupil do historicko–archeologického oddělení. V roce 2009 obdržel im memoriam ocenění Blanický rytíř za dlouholetou činnost, kterou se výrazně zasloužil o rozvoj kulturního dědictví Podblanicka. (viz. 3. 1. 7 Archeologické nálezy v Louňovicích pod Bláníkem)

1. 1. 5 Blaník jako symbol síly a vlastenectví

Blaník je již odpradáвна místem, ke kterému se lidé obraceli s nadějí lepších zítřků. Ve spojení se silnou osobností sv. Václava je hora Blaník symbolem touhy a potřeby samostatného českého národa a svobody. Svatý Václav byl nejdříve prohlášen za svatého a později se stal také symbolem české státnosti i jejím patronem. Tuto státotvornou funkci má i v novodobých dějinách. (Černý, Pokorný, s.10). Blaník přitahoval pozornost pohanů, křesťanů i vyznavačů různých sekt, ti všichni byli okouzleni silou tohoto místa.

První zmínka o blanické pověsti je z 15. stol. a za jejího autora bývá pokládán Mikuláš Vlášnický, horlivý ctitel husitství. Tato pověst se šířila převážně mezi prostým lidem ve formě rozličných prepisů až do 18. stol. Svatý Václav jako vůdce blanických rytířů se objevuje v blanické pověsti až v 19. stol. (Bílek, s. 44)

Roku 1868 v červenci se konalo setkání, na které přijeli zástupci českých měst z celého království, Sokolové a různé další spolky. Louňovice byly vyzdobeny, Sokol držel čestnou stráž. Zástupy lidí vyšly na Blaník a zpívaly české písně, v té době pobuřující. Pod Veřejovou skálou měl na sobě řečník kostým Jana Žižky z Trocnova a na závěr tohoto shromáždění zpívali všichni písně, např. Kde domov můj nebo Spi Havlíčku. Další setkání, už nebylo povoleno. Přes to se zde sešlo mnoho lidí. Bylo tam vysláno velké množství četníků a následkem toho bylo hodně lidí vyšetřováno a někteří i uvězněni. (Tichý, s. 174 – 180)

Národní divadlo

Den 16. května 1868, při slavnosti pokládání základních kamenů Národního divadla, byl významným okamžikem národního hnutí 19. stol. Byly zde umístěny kameny z památných míst Čech a Moravy. Mezi nimi i rulový kvádr z Blaníku. Nadlesní Čeněk Fischer napsal dopis Sboru pro zřízení Národního divadla: „Slavný výbore! Bylo by záhodno, aby při kladení základu Národního divadla i náš pověstný Blaník byl. K účelu tomu chceme zaslati z Blaníku 1 otesaný kámen do základu Národního divadla. Prosíme jen o laskavou zprávu, jaké velikosti by byl nejpříhodnější, a do kterého času býti má.“ Místními kameníky byl proto ze Slepíčí skály kámen vylomen.

„Kámen naložen na ověncený vůz okrášlený látkou červenobílou a prapory, načež při zvuku hudby a zpěvu národních písní vezen do Vlašimě a dále do Prahy.“ (Tichý, s. 175 - 176).

Blaník je v Národním divadle také znázorněn na jednom z devíti obrazů, které zdobí předsíň prezidentské lóže, původně královské. (Benešová, s. 110)

Bedřich Smetana Má vlast

Po návratu ze Švédska komponuje Smetana Cyklus symfonických básní Má vlast. Byl inspirován tématy, která měla velkou symbolickou úlohu při utváření národní identity. Tato orchestrální skladba má tři roviny národních symbolů. První je mytologická, jež nacházíme v symfonických básních Vyšehrad a Šárka, dále se jedná o krásu české země, v částech Vltava a Z českých luhů a hájů, a třetí rovinu s historicko-politickými motivy, jež zaznívají v závěrečných symfonických básních Tábor a Blaník. Obě básně jsou založeny na historickém momentu husitství v českých zemích. Je zde patrné i politické a bojovné zaměření. (Hurníková, s.64)

Alois Jirásek Staré pověsti české

„Vstupní branou, kterou vejdemo v Jiráskovo slavné podání naší minulosti, jsou podle slov Zdeňka Nejedlého Staré pověsti české“ (Frey, 3)

Nejedná se ovšem jen o výjimečnou knihu o české mytologii, ale především o jedinečné literární dílo plné skrytých poselství a idejí. Byla vedena snahou udržet mezi lidmi povědomí o národní historii a touha po české samostatnosti.(Šubrtová, Chocholatý, s. 190).

Pověst Blaničtí rytíři

„Ale tomu již dávno – Blaník je uzamčen, vážně, až zachmuřeně vzhlíží na osamělou, od světa odlehlou krajinu, a jako by trud teskné dumy na něm a všude kol spočíval. Svatováclavské vojsko spí. Ještě není čas, aby vstalo. To bude ve chvíli největšího nebezpečství, až se na naši vlast sesype tolik nepřátel, že by celé království roznesli na kopytech svých koní.“ (Jirásek, s. 263).

„Až bude českému národu nejhůře, vyjede vojsko se sv. Václavem v čele Veřejovou skálou ven z hory na pomoc Čechům“.

Blanická pověst výborně zapadala do tehdejších představ reformátorů českého národního hnutí. Byly zde totiž velmi patrné dva důležité motivy. Motiv naděje vítězství nad nepřítelem v době, které nebyla pro český národ příznivá a probuzení českého národa po stoletém spánku stejně jako probuzení spícího vojska.

Blaník se vyskytuje i v dalších dílech velkých českých mistrů, např. v básni „Zšílenec“ od Karla Hynka Máchy, kde v žalostném zpěvu volá otce (národ) a matku (vlast). „Blaník“ je i jedinou operou Zdeňka Fibicha, libreto k ní napsala Eliška Krásnohorská a jsou zde zjevné vlastenecké motivy. „Jiříkovo vidění“ od Josefa Kajetána Tyla, zdramatizovaná pověst od Václava Klimenta Klicpery či několik básní od Jaroslava Vrchlického. (Bílek O Blaníku, s. 15 – 45)

Blaničtí rytíři byli použiti jako symbol ochrany státu i ve výtvarném umění. Bílek uvádí nesčetné množství obrazů, plastik a soch s motivem blanických rytířů a svatého Václava na nejrůznějších místech naší republiky.

1. 1. 6 CHKO Podblanicko

Chráněné krajinné oblasti v České republice

„Chráněné krajinné oblasti jsou plošně rozsáhlá území s významným podílem původní nebo málo člověkem pozměněné přírody v harmonicky utvářené krajině.“ (Miko, Štursa s.13)

Nejstarší chráněnou krajinnou oblastí je Český ráj a největší jsou Beskydy.

Česká republika patří mezi země s nejdelší tradicí ochrany přírody. Pohled lidí se na ochranu přírody po desetiletí vyvíjel. Chráněné krajinné oblasti se vyznačují výskytem vzácných živočichů a rostlin. Přibližně od poloviny 20. století získávaly nejhodnotnější části naší krajiny statut chráněné krajinné oblasti. V současnosti je v České republice 26 chráněných krajinných oblastí a 4 národní parky, což je téměř 16 % z rozlohy celé České republiky. Národní parky a chráněné krajinné oblasti České republiky mají své zastoupení ve Federaci evropských národních a přírodních parcích a podílí se na řadě odborných aktivit. (Miko, Štursa s. 9 – 13)

Chráněná krajinná oblast Blaník

CHKO Blaník se nachází ve Středočeském kraji. Chráněnou krajinnou oblastí byla prohlášena v roce 1981, díky biologicky vyvážené, harmonické, typicky středočeské krajině na ploše 41 km². V jejím středu ční památná hora Blaník, zajímavá i z geologického, archeologického i lesnického hlediska. (Miko, Štursa s. 27)

Protéká zde řeka Blanice s původními četnými meandry. Podél řeky jsou nivní louky s významnou vegetací. Díky zachovalému přírodnímu ekosystému se zde nachází velké množství chráněných a vzácných živočichů (plži, mlži, vážky, mihule potoční, vydra říční). (Hanel s.26 – 27)

Stojatá voda na Podblanicku je zastoupena menšími rybníky a tůňemi. Významnou mokřadní lokalitou je přírodní rezervace Podlesí, kterou tvoří Malý a Velký Býkovický rybník s prameništěm a rašelinnou loukou, kde roste velké množství vzácných a ohrožených druhů rostlin. Na vodních plochách, březích rybníků a jejich okolí je plno hmyzu, polovodních živočichů a ptactva. Nachází se zde 10 druhů obojživelníků, nejvýznamnější je např. rosnička zelená a všechny druhy našich „zelených“ skokanů. (Hanel, s.27)

V CHKO Blaník je známo více než 40 druhů savců, z těch vzácných to jsou například netopýr černý a pestrý, veverka obecná v obou barevných variantách nebo vydra říční.

Ptačí říše je zastoupena téměř 200 zjištěnými druhy, nejcennější jsou třeba drozd cvrčala, dudek chocholatý, ledňáček říční, sýček obecný, kulíšek nejmenší nebo výr velký.

Sedm druhů plazů, z nichž Hanel připomíná například zmiji obecnou, ještěrky živorodé a užovky hladké. (Hanel, s.37)

Přírodovědecky nejvýznamnější lokality jsou v CHKO Blaník vyhlášeny za chráněná území. Jsou to například přírodní rezervace Velký a Malý Blaník, lesní komplexy s bučinami na balvanité suti na vrcholu Velkého Blaníku a na vrcholu Malého Blaníku. Podlesí, pramenná louka Býkovického potoka a dva rybníky atd.

Ve zdejších vesnicích zůstal tradiční středočeský ráz, časté ukázky lidové architektury, jako jsou statky, chalupy a roubené špýchary. Ve středu obcí dominují kostely, rodinné statky a malá šlechtická sídla. (Hanel, s.36 – 38)

Blaník je ideálním místem pro výuku snad všech předmětů. Trávíme s žáky část výuky mimo školní budovu a využíváme ho nejen jako přírodní skvost, ale jako nekonečnou pracovní pomůcku. Žáci se mohou seznámit s velkým množstvím užitkových a planých rostlin, keřů, jehličnatých, listnatých a ovocných stromů v průběhu celého roku. Z živočichů žáky velmi zaujalo pozorování pulců a jejich postupnou proměnu. Přírodniny využíváme při pracovních činnostech, ale i k výrobě pravěkých zbraní nebo hudebních nástrojů.

V zimě např. zkoumáme rozdílné znečištění sněhu z lesa a od silnice nebo objem roztátého sněhu a naopak zmrzlé vody. Žáci modelují ze sněhu prostorová geometrická tělesa, vyšlapávají z něj plošné geometrické tvary nebo zlomky. Tvoří sochy a staví iglú.

Při všech těchto činnostech navíc probíhá i báječné stmelování kolektivu. Žáci méně úspěšní zde mají šanci vyniknout svou silou, šikovností nebo smyslem vést skupinu.

Pokud mohou žáci při výuce učivo prožít na vlastní kůži, učí se v souvislostech, dává jim určitě učení větší smysl.

1. 1. 7 Archeologické nálezy v Louňovicích pod Bláníkem

Louňovice pod Bláníkem a jejich okolí mají velké množství archeologických nálezů z různých časových období, především díky svému brzkému osídlení. Část byla objevena místními občany a další cíleným výzkumem pod vedením Pavla Radoměrského.

Unikátním nálezem je středověká keramika s gotickými nápisy, objevena na úpatí Malého Bláníku. Jelikož se jednalo o předměty denní spotřeby, rozpoutala se diskuze o dřevěném hradu z 15. století, o kterém se do té doby myslelo, že při stavbě tehdy byly využity zbytky keltského oppida na Velkém Bláníku.

Dalším zajímavým zjištěním byly části zdí premonstrátského kláštera, které jsou v současnosti díky evropským dotacím nově zrekonstruované a zakonzervované. Dále byly objeveny podzemní chodby, které vedly z kláštera směrem k Bláníku. Bohužel byly všechny neprůchodné a opačný vstup se nikdy nenašel. (Radoměrský, s. 17)

Nejvzácnějším objevem Pavla Radoměrského je rozbitý keramický džbán plný nejrůznějších mincí. Na případný poklad upozornil pan Ivan Kudlík z Louňovic, který při práci v lese našel jednu minci. Nechal se Ivanem Kudlíkem odvézt na místo, kde minci našel, ale nic nenašli. Při cestě lesem potkali další klen, zkusili odvalit kámen a našli stříbrnou minci. Po dalších čtrnáct dní pracovali společně na tomto místě, odhrabávali kořeny, které roztrhaly džbán a mince roztáhly kolem. Celkově vážil stříbrný poklad $\frac{3}{4}$ kg stříbra a na tu dobu to určitě nebyl majetek nějakého bohatého feudála. Obsahoval 622 mincí z celé Evropy. Kromě mincí českých, ražených v Praze, Jáchymově a Kutné Hoře, tam byly i mince z Rakouska, Švýcarska, Německa atd. Nejstarší byl groš Václava II., nejcennější mincí je tolar Rudolfa II. z roku 1611 (známy pouze 2 kusy). Celková hodnota pokladu byla po přepočtení 1274 krejcarů (hodnota zhruba 75 hus nebo 200 slepic). Poklad zakopal pravděpodobně někdo z místních obyvatel na počátku třicetileté války před vstupem pasovských žoldnéřů do Čech. (Radoměrský, s.10 - 11). Poklad se nyní nachází v Národním muzeu v Praze.

Dalším zajímavým nálezem byl meč. „Roku 1880 dne 1. června na lezen na Bláníku v hloubce asi jednoho stěvíce veliký, starobylý meč pod takzvanou „veřejovou skalou“ při kopání a upravování půdy k setbě lesního semene. Byl v silném hniječím bukovém kořenu zarostlý. Mocné buky, které v tomto lesním oddělení na stojatě jsou, mají přes 200 roků stáří.

Vzácnou tuto památku daroval Jeho Eminenci kníže arcibiskup Bedřich Schwarzenberg českému Museu.“ (Tichý, s. 21)

Muzeum Louňovice pod Blaníkem

Muzeum „Nejstarší dějiny Louňovic pod Blaníkem ve světle historicko-archeologického výzkumu“ se nachází na louňovickém náměstí v části zámku. Tato stálá expozice Národního muzea v Praze se zde věnuje nejstarším dějinám Louňovic pod Blaníkem. Je zde instalován výsledek více než 25leté archeologické práce v Louňovicích a obou Blanících. Muzeum je tematicky rozděleno ve čtyřech místnostech. První se věnuje historii a nálezům z bájného Velkého Blaníku, ve druhém sále lze shlédnout artefakty z počátků kláštera a jeho osady z 12. a 13. století. Ve třetím je shrnuto období 14. a 15. století, hospodářský vrchol i rychlý zánik po vypálení kláštera husity. V této místnosti jsou i nálezy z výzkumu na Malém Blaníku. V rondelu zámku je nainstalována expozice z období zániku kláštera roku 1420 a vývoj Louňovic po odchodu církevních hodnostářů.

Nejzajímavější z výstavy je úplný soubor rekonstruovaných středověkých nádob, včetně vzácných užitkových nádob zdobených gotickými nápisy, louňovickou specialitou. Meč a poklad s mincemi jsou vystaveny v Národním muzeu v Praze.

1. 2 VÝVOJ ELEMENTÁRNÍ ŠKOLY V ČESKÝCH ZEMÍCH

V této části se věnuji důležitým mezníkům ve vývoji elementárních škol v Českých zemích od školské reformy Marie Terezie roku 1774.

1774: Všeobecný školský pořádek pro triviální, hlavní a normální školy v císařsko-královských zemích. Školská reforma, kterou na pokyn české a uherské královny Marie Terezie, vypracoval opat Johan Ignác Felbiger. Předepisovala vzdělávání dětí od šesti do dvanácti let obou pohlaví. Nejednalo se o povinnou školní docházku, děti se mohly vzdělávat i doma, výuka probíhala v mateřském jazyce. Tři typy škol: triviální (ve všech obcích na faře, učivo – čtení, psaní, počítání, náboženství, výuka v českém jazyce), druhým typem byly hlavní školy (ve větších městech, především pro děti obchodníků a průmyslníků, učivo – němčina, matematika, přírodní a průmyslové vědy, výuka v 1. třídě čeština, 2. třídě dvojjazyčně, 3. třída němčina) a třetím typem byly školy normální (výuka učitelů pro učitele triviálních a hlavních škol). (Váňová, s. 30)

1848: Karel Slavoj Amerling předložil návrh pro národní školy. Vycházel z pedagogiky Jana Amose Komenského, žádal vzdělání všestranné, orientované na všechny základní obory lidské činnosti.

1868: Říšský zákon, který omezoval vliv církve na školství, zákonem stanovil stát jako nejvyšší dohled nad vyučováním. (Váňová, s. 60)

1869: Hasnerův zákon pojmenovaný podle momentálního rakouského ministra vyučování, upravuje elementární školství v Rakousku a ruší zákon předchozí z roku 1774. Zavedena osmiletá školní docházka. „Školy obecné se podle zákona dělily na školy obecné a měšťanské, původně jen jako variantu školy obecné.“ (Váňová, s. 60). Zabývá se také docházkou, která byla od šesti do čtrnácti let. Maximální počet žáků ve třídě je osmdesát. (Kasper, Kasperová, s. 100 – 101)

1883: Taafova novela, která pokrokový zákon z roku 1869 omezovala. Na požádání rodičů nemusely dvanáctileté a starší děti chodit do školy kvůli hospodářským a polním pracím. Zvyšuje se maximální počet žáků na sto. (Veselá, s. 50)

1919: Metelkův zákon o menšinových školách zdůrazňuje právo dítěte na výuku v mateřském jazyce. Většinu škol si po vzniku Československa převzal stát. Vznikaly školy

nové, protože zákon obsahoval povinnost zřídit školu v okruhu pěti kilometrů pro čtyřicet dětí. (Váňová, s. 88)

1922: Malý školský zákon, ruší celibát učitelek, které se již mohly provdat. Byla zavedena koedukace, tedy chlapci a dívky ve třídách pohromadě. Snížení maximálního počtu žáků ve třídách na padesát. (Veselá, s. 74)

20. léta 20. století: v období snahy demokratizace škol se snižují maximální počty žáků ve třídě, zavádí se více praktických předmětů. Hnutí učitelů „pokusníků“, zakládají pokusné školy, ty kladou důraz na samostatnost, tvořivost a svobodu dítěte.

20. – 30. léta 20. století: reformátoři pedagogiky, jejichž cílem bylo odbourání autoritářského přístupu učitele a pasivity žáka. Předními představiteli byli Otokar Chlup a Jan Uher.

1939 – 1945: během druhé světové války probíhala postupná germanizace škol, snaha převýchovy mládeže podle fašistické politiky. (Veselá, s. 128)

1948: nový školský zákon měl za důsledek mnoho změn. Povinná školní docházka je devět let, rozdělena na 1. a 2. stupeň. Maximální počet žáků ve třídě stanoven na čtyřicet. Nejzásadnějším mezníkem byl zákon o jednotné škole, kdy došlo ke sjednocení osnov pro všechny elementární školy. (Váňová, s. 252)

1953: docházka základních škol se zkrátila na osm let podle vzoru Sovětského svazu.

1960: zavedena devítiletá školní docházka.

1976: projekt Další rozvoj československé výchovně vzdělávací soustavy, na jehož základě byla povinná školní docházka deset let. Na základní škole byla znovu osmiletá, další nejméně dva roky museli dále studovat na některé střední škole. (Váňová, s. 139 – 143)

1990: zrušen zákon o jednotné škole a nahrazen novým zákonem, který umožňuje diverzifikaci školských zřizovatelů i výukových programů. Desetiletá školní docházka zkrácena na devět let a opět zaveden devátý ročník. Nejprve byl nepovinný, převážně pro žáky, kteří nesplnili přijímací zkoušky na střední školu v osmém ročníku.

1995: Znovu zaveden povinný devátý ročník na základních školách.

1. 3 ŠKOLA V LOUŇOVICÍCH POD BLANÍKEM (PRÁCE S KRONIKOU)

Hlubší informace z kronik se týkají následujících aspektů: 1. 3. 1. historie školy, 1. 3. 2 počty žáků, 1. 3. 3 učitelé, řídící učitelé a ředitelé, 1. 3. 4 náboženství, 1. 3. 5 významné dny školy, 1. 3. 6 školní soutěže, zájmové kroužky.

Ve snaze vytvořit kontinuální historii školy v Louňovicích pod Blaníkem jsem pátrala v okresním archivu v Benešově, kde podle archivního zákona musí být kroniky ukládány. Tam jsem objevila a ke zpracování této kapitoly jsem měla k dispozici dvě školní kroniky. První kronika zaznamenává období let 1883 - 1950 a druhá 1979 – 1995.

V první zmíněné kronice z let 1883 - 1950 jsou na prvních stranách věrohodné historické odkazy k období od roku 1640 od prvních zmínek o škole v Louňovicích pod Blaníkem, proto jsem měla možnost popsat některé části období, z kterého školní kroniky neexistují. Školní kronika byla přerušena za druhé světové války se zápisem, že bude zavedena kronika nová. Ta se ovšem nedochovala. Abych udržela celistvost vývoje, dohledala jsem informace v obecní kronice (tzv. Pamětní kniha II. obce Louňovice pod Blaníkem), kde byly vždy zaznamenávány podle předpisu faktické informace týkající se školy.

Meziobdobí v letech 1950 – 1978 jsem v oblastním archivu v Benešově nenalezla, tak jsem se fakta pokoušela vyhledat v dostupných obecních kronikách Louňovic pod Blaníkem z let 1930 – 1965 a 1972 – 1985. Tato období nejsou proto tak podrobně popsána.

1. 3. 1. Historie školy

17. – 18. století

První zmínky o škole v Louňovicích pod Bláníkem se objevují ve druhé polovině 17. století, kdy plnil Karel Adam Lev z Říčan poslední vůli svého tchána a nechal na náměstí za kostelem postavit novou faru a v ní zařídit jednu třídu.

1683 si obec podala žádost na arcibiskupství o výstavbu nové školy. Dohodly se na kompromisním řešení: pokud místní lidé zajistí práci, arcibiskupství zaplatí potřebný řemeslný materiál. Díky dodržení této dohody vznikla nová samostatná budova pro školu v části Louňovic zvané Lhota. Byla dřevěná, jednotřídní a poprvé nebyla v bezprostřední vzdálenosti od kostela. Farář Daniel Antony si později stěžuje, že škola je od kostela příliš vzdálená, takže školákům je zima, když musí přecházet denně mezi školou a kostelem. Také poukazuje na to, že v blízkosti fary má dílnu kovářský mistr a bylo by dobré tyto dva objekty mezi sebou vyměnit. Farářův návrh nebyl přijat.

1739 byla vystavěna budova škola s jednou třídou a zázemím pro řídícího učitele.

19. století

Na počátku 19. století nebyly poměry učitelů v Louňovicích pod Bláníkem nijak záviděníhodné. Poukazuje na to listina, kde Antonín Blažej, farář v Louňovicích, zodpovídá na otázky vikariátu v Bystřici, v jakém stavu je škola v Louňovicích. Seznam nedostatků ukazuje na to, proč o novou budovu žádali: „Důstojný vikariátní úrade! Louňovická školní budova, jež v r. 1739 byla vystavena, leží těsně na hlavní ulici městečka Louňovic. Venkovský hřmot kolem jedoucích, rámus na ulici, bečení ovcí, chrochtání sviní při hnaní na pastvu rozptyluje děti, ruší je v pozornosti a učitele v přednášce.

Leží z jedné strany na polovici zahrabána a zazděna. Má dvě okna téměř pod zemí, proto děti z jedné strany téměř nic nevidí, jejich oči se kazí a nedostatečně čtou. Zvláště přichází se na to v zimě, kdy počet dětí je největší.

Má neschůdný vchod do školy, ježto nepravdělné a za špatného počasí milým žákům nebezpečné schody vedou ke školní světnici. Při pouštění ze školy padají často děti z nich, poškozují se a nepřicházejí poté několik dní do školy, zanedbávají tudíž školní vyučování.

Ano, když uvážíme polohu schodů, pod nimiž ještě nalézají se roura od vodovodu a pak těsně jízdni cesta, nutno uznati, že tyto schody jsou nejnebezpečnější u školy.

Neméně vadí vyučování úzký prostor učebny, v níž sotva 80 žáků pohodlně může seděti, ježto přec k louňovické škole 177 školou povinných dítek náleží, nepočítaje v to cizí žáky, kteří za příčinou lepšího vzdělání školu zdejší navštěvují. Příliš stěsnaným sezením vedle sebe žáci zvláště při psaní si překázejí a činí tudíž v tomto oboru vyučování špatné pokroky. Mezi vyučováním náboženství právě následkem těchto vad ruší se pozornost žáků, ježto slyšet stále žaloby na tlačení a strkání. A že též v ohledu morality to škodí, ježto hoši a dívky vedle sebe a za sebou těsně seděti musí, netřeba teprve mnoho vykládati....

... Tím doufám, že jsem otázku, zda louňovická škola je opravena a tak zůstati může, náležitě zodpověděl. V Louňovicích dne 16. února 1820.“ (Kronika, 1820)

1825 byla postavena nová jednotřídní škola s bytem pro učitele. Zajímavostí je, že v prostoru pod kostelem, kde chtěli školu vystavět, stál dům čp. 17. Ve školní kronice je zapsáno: „A když stará školní budova nedostačovala, přikročilo se k stavbě nové, k níž i domek čp. 17 vdovy Říhové se upotřebil“. (Kronika, 1825) Původním majitelům domu zůstalo čp. 17, dostali mnohem větší pozemek pod rybníkem, a tam si postavili novou chalupu. Škola dostala čp. 16, které je na tomto místě dodnes jako adresa úřadu městysu.

1840 byla zřízena druhá třída ve škole u kostela.

1851 byla otevřena třída třetí tamtéž.

1885 byl posvěcen přístavek pro čtvrtou třídu, který přistavili ke stávající budově školy.

1877 okresní školní rada v Benešově rozhodla, že bude nutné nechat ve školách vyučovat ženy a v roce 1878 v Louňovicích poprvé nastupuje industriální učitelka slečna Terezie Ješatová. Jako první žena ... ruční práce, musela být svobodná.

1881 – 1882 byla na pozemku, založena tak zvaná „školka“. Prostor, kde se v jarních až podzimních měsících děti učily pečovat o zahradu. Na části byl sad, kde si žáci s učiteli zasadili ovocné stromky, které jim věnovali občané Louňovic. V druhé části zahrady byly záhony, na kterých si děti pěstovaly zeleninu. Žáci se zde učili, jaké práce a povinnosti jsou v zahradě v průběhu roku, odměnou jim byla vypěstovaná zelenina a ovoce.

Poprvé od svého vzniku byla škola zvenku nabílěna a natřena okna.

1988 mnoho žáků docházelo pěšky do školy do Louňovic z okolních obcí, proto například při mrazivých zimách byla jejich nepřítomnost ovlivněna počasím. „Roku 1888 byla zima velmi tuhá a nepohodlná tak, že návštěva školy stala se přiškolených obcím dítkám nemožnou, jen některé dny dovolovaly, a to žákům větším, do školy přijít.“ (kronika, 1888)

20. století

1903 k zákonu o úpravě učitelských platů bylo napsáno toto: „Dnem 27. ledna 1903 nadešel pro veškeré učitelstvo království Českého na obecných a měšťanských školách šťastný den, neboť potvrzeným zákonem jednajícím o úpravě platů učitelských bylo služné učitelstva k uspokojení upraveno.“ (Kronika, 1903) Učitelé začali dostávat trvalý plat a jako státní úředníci byly vypláceni státem.

1907 byl do školy na chodbu pořízen velký zvon k oznamování školního času. Ve stejném roce bylo zavedeno požární cvičení, kde se děti učily, jak bezpečně a bez zmatku opustit školní budovu při požáru i jiné živelné pohromě. Konaly se třikrát ročně.

1909 – 1910 proběhla první schůzka s rodiči. Konala se v sále místního hostince, projednávalo se hlavně chování žáků, účast ze strany rodičů byla veliká. Ve stejném roce pořizují do školy první posuvné tabule namísto dosavadní tabule postavené na trojnožce.

1913 byl začátek školního roku posunutý na 20. září, protože škola byla půjčena pro ubytování vojáků, kteří měli v okolí cvičení.

1914 byla stanovena doba na vyučování s ohledem na přespolní od devíti hodin do jedné odpoledne.

1914 – 1918, během první světové války probíhají slavnosti s projevy vlastenectví na oslavu vojáků na frontě i jako vzpomínky na zemřelé. Konají se sbírky pro sirotky padlých na frontě. Žáci s učiteli natrhali a nasušili 8 kg ostružinového listí a obecní úřad se postaral o dopravu k vojínům na frontu. Také jsou poprvé v kronice uvedeny dny volna kvůli nedostatku topiva.

1933 se zmiňují v kronice o stravování žáků takto: „Ve škole se bude v zimě vyvažovat. Ne celé obědy, jen polévky, zvláště pro přespolní žáky, aby dostali něco teplého do žaludku a neseděli celý den jen o chlebě, který si nosí z domova. Od okolních obcí i od místních se sbírají brambory, mouka, omastek i peníze. Hledají se dobrovolné kuchařky při vaření. Akce

se nejdříve setkává s úspěchem a stala se módou. Později se při vaření střídají stále tytéž a místní. Přespolní hospodyně neobtěžuje, aby uvařily teplé polévky, jedná se hlavně o jejich děti. Z přespolních přišla jen paní Smrčinová ze Světlé a paní Kráčmerová z Libouně. Tíha vaření spočívá na samotné škole a několika místních žen. Často se stává, že musí zaskočit i učitelé, aby polévku uvařili.“ (Kronika, 1933) Jídelna byla zřízena v zámku na náměstí, který v té době byl ve vlastnictví tělocvičného spolku Sokol, ten dal škole místnost na zámku pro zřízení jídelny k dispozici.

1936 - 1937 občané Louňovic naléhali na okresního školského inspektora o zavedení páté třídy. Po jeho zamítnutí se obrátili na zemský školní výbor. To se dotklo okresního školního výboru, ale pátou třídu nakonec povolil. Jelikož škola u kostela neměla dostatečnou kapacitu, byla pátá třída zřízena v prvním poschodí na zámku. Učitelé mezi zámkem a budovou původní školy přecházeli.

1937 – 1938 vešla v platnost vyhláška o počtu dětí na jednu třídu 45 dětí.

1938 těsně před druhou světovou válkou byla poslána žádost o zřízení měšťanské školy v Louňovicích, předběžně se zapsalo 24 žáků. V dalších letech už se píše o stavech žáků v měšťanské škole.

1940 je školní kronika rozkazem přerušena, zapečetěna a mělo se začít v nové knize. Ta se ovšem nedochovala. Původní kronika pokračuje až po druhé světové válce v roce 1945.

1940 – 1945 informace z tohoto období jsem vyhledala v obecní kronice (tzv. Pamětní kniha od roku 1930 do roku 1965 obce Louňovice pod Blaníkem).

1940 – 1945 byl nedostatek učitelů, učitelé posíláni do výroby nábojů ve Vlašimi, jsou z politických důvodů odvoláni, jeden odešel na frontu. Výuka probíhá v provizorní organizaci. Škola se absolutně podřizuje třetí říši, která vyžaduje sjednocování výuky pomocí německého jazyka. Vše, co se týkalo předmětů se zmínkou Československa (např. geografie, historie), bylo v učebnicích začerněno, některá témata zakázána. Nahrazeno životopisy členů Národně socialistické německé dělnické strany, zvláště životopisem Adolfa Hitlera.

1941 začaly vánoční prázdniny 22. prosince a měly trvat do 19. 1. 1942. Z důvodu nedostatku uhlí byly prodlouženy do 14. 3. 1942, kdy škola obdržela 22q uhlí.

1942 dle nařízení ministra školství zvýšil se počet vyučovacích hodin německého jazyka na 7 hodin týdně na úkor jazyka českého a dějepisu, který se přestal vyučovat. Protože nebyly učebnice, byl nařízen povinný odběr časopisu „Wir lernen deutsch“. Škola objednávala 173 výtisků. V tomto roce ještě nebyly dvojjazyčné tiskopisy školních vysvědčení, tak byl žákům sdělen prospěch ústně.

1942 byly nacistickou třetí říší nařízeny oslavy 15. března jako třetí výročí zřízení Protektorátu Čechy a Morava, 20. března 53. narozeniny Vůdce Velkoněmecké říše Adolfa Hitlera a 26. června posmrtná vzpomínka na říšského protektora Reinharda Heydricha.

30. června 1942 byl na škole povinně zaveden árijský pozdrav vztyčenou pravicí.

1946 po skončení druhé světové války se opět začíná učit dějepis, zeměpis a v plném rozsahu český jazyk. Nově se zavádí výuka ruského jazyka a zajišťuje ji učitelka, která, jak je psáno, byla vyškolená v Rusku.

1948 zaznamenal kronikář zlomový okamžik našich dějin: „Dne 10. 3. 1948 skonal tragicky náš zahraniční ministr Jan Masaryk. V den pohřbu dne 13. 3. 1948 shromáždilo se žactvo v prostorách mateřské školy a řídící učitel promluvil o zásluhách zesnulého.“ (Kronika, 1948)

1947 – 1948 se sešli žáci obecné a měšťanské školy na oslavu zákona o jednotné škole. Řídící učitel k nim promluvil o škole minulosti, přítomnosti a o jednotné škole budoucnosti. Zákon se týkal sjednocením školních osnov, způsobů výuky a učebnic v českých školách.

Od roku 1950 až do roku 1979 nejsou k dispozici žádné školní kroniky. V obecních kronikách (tzv. Pamětní knize Díl II. od roku 1930 do roku 1965 obce Louňovice pod Blaníkem a Díl III. od roku 1972 - 1985) jsem vyhledala několik informací za období, ke kterému nejsou k dispozici školní kroniky.

1961 očekávaný okamžik ve vývoji školy v Louňovicích pod Blaníkem nastal, když byla otevřena nová škola. Jídelna a tělocvična zůstávají v zámku. Zástupci ONV, MNV a SRPŠ měli k dětem slavnostní proslovy. Bylo zde celkem 243 žáků v deseti třídách. Ve škole byl zřízen stánek, který umožňoval žactvu nákup svačin přímo v budově. Vybaveny byly dílny, kabinet a učebna pro chemii, fyziku a zeměpis, kreslárna, kuchyňka. Třídy zařízeny na specializované předměty. Jsou zde pouze aprobovaní učitelé.

1971 dochází k oplocení školy, stavbě včelína. Na školním pozemku se pěstuje ječmen, oves, brambory a zelenina. Výtěžky z prodeje jdou na účet SRPŠ.

1977 – 1978 proběhla kolaudace nové tělocvičny. Vybavení tělovýchovného nářadí bylo převezeno z bývalé tělocvičny v zámku. Školní družina byla přestěhována do ZŠ.

1979 je pořízeno nové vybavení a náčiní do tělocvičny. Pokračuje budování jídelny, která bude přistavěna ke škole. Žáci stále dochází na obědy na zámek. Stavba je již hotova, ale ještě není kompletní vnitřní vybavení: přístroje, nábytek, klimatizační a ventilační zařízení.

1980 proběhlo otevření školní jídelny.

1985 žáci se během podzimu účastní brigády na sběr brambor, sklizeň probíhala odpoledne po vyučování. Žáci obdrželi finanční odměnu podle toho, kolik košíků brambor nasbírali. Učitelé se celoročně zapojují do veřejně prospěšných prací v obci.

1989 – 1990 byla dokončena specializovaná třída na fyziku.

1989 byly zrušeny stranické organizace na školách.

1990 učitelé vyjadřovaly důvěru či nedůvěru vedení škol. Pedagogičtí pracovníci školy Louňovice pod Blaníkem vyjádřili řediteli i zástupkyni ředitele podporu.

1990 – 1991 se hned v úvodu zaměřují na změny, které s sebou nese doba po pádu komunismu. Zde je výňatek z projevu ředitele ze září 1990: „Celá naše společnost prochází zásadními politickými změnami a změnami v hospodářských strukturách. Období od listopadu 1989 je však krátké k tomu, aby dalo odpověď na všechny vyvstálé problémy a potřeby našeho života včetně školství. Učitelé jistě přivítali přístup k dříve naprosto závazným osnovám a povinným tématům. Obtížné to však budou mít učitelé občanské nauky, dějepisu a zeměpisu, protože se budou muset nějaký čas obejít bez učebnic.“ (Kronika, 1990) Poprvé byly zařazeny na konec školního roku Dny otevřených dveří.

1991 byly ve škole zrušeny hodiny ruského jazyka a nahradily je jazyky anglický a německý.

1991 - 1992 byl odvolán dosavadní ředitel, ale konkurzní řízení bylo problematické a nový ředitel kladně vyšel až z třetího kola.

1992 započala stavba nové plynové kotelny jako nástavba nad jídelnou, která měla rovnou střechu. U školy na školním pozemku je fotbalové hřiště a část je rozdělena na políčka. Každá třída zde má svoji část záhonů na pěstování zeleniny.

1993 byl majetek školského úřadu Benešov převeden na obecní úřad Louňovice pod Bláníkem.

1994 – 1995 jsou poprvé využívány počítače. Jsou k dispozici programy na český jazyk, matematika, na výuku anglického a německého jazyka, chemie, různé poučné a zábavné hry. Počítače byly zapůjčeny firmou, není však zapsáno od které.

Současnost

Nízká porodnost v devadesátých letech 20. století rozpoutala boj o záchranu menších vesnických škol. A právě v této době nastal největší úbytek žáků ve škole. Z vyprávění bývalé kronikářky Jiřiny Holé, se hodně rodičů obávalo zrušení školy, tak začalo přehlašovat své děti z prvního i druhého stupně do okolních škol. I přes snahu obce byl v roce 2005 – 2006 zrušen v pololetí druhý stupeň. V tomto roce je v Louňovicích zavedena malotřídní škola s jednou třídou, ve které jsou všechny ročníky prvního stupně.

2007 – 2008 nastupuje na pozici ředitelky Ivana Kočová a zavádí zde vzdělávací program Začít spolu. Vzhledem k tomu, že se využívala jen malá část školy, proběhly stavební úpravy, aby se vytápěly jen prostory mateřské školy a dvě třídy ve škole. I přes počáteční nedůvěru rodičů, kterým se nelíbilo například projektové vyučování, slovní hodnocení, malotřídní škola, práce mimo školní lavici. Měli pocit, že si ve škole děti spíše hrají. Postupně si ovšem zjišťovali o škole více informací a začali být nakloněni modernímu typu vzdělávání. Velkou záchranou byli také dojíždějící žáci z okolí s jinou spádovostí. Jak je v tabulce č. 4 vidět, počet žáků i tříd postupně rostl. Některé ročníky jsou stále celoročně spojené nebo mají společně několik vyučovacích hodin, například tělesnou výchovu.

2015 nastupuje na pozici ředitelky školy Louňovice pod Bláníkem Eva Filipová. Od toho roku až do současnosti škola pod jejím vedením, s podporou úřadu městysu, prosperuje. Svým nadšením a pracovitostí dokázala vyřídit nespočet dotací, díky kterým se opravily a zmodernizovaly učebny novými lavicemi, interaktivními tabulemi, počítači, pomůckami atd. Vybavily se dílny, kuchyňky na pracovní činnosti i odpolední kroužky. Na školním

pozemku je postavena venkovní učebna a dvě dětská hřiště, jedno pro mateřskou školu, druhé je vícegenerační a sportovní multifunkční hřiště.

2019 – 2020 byl po letech opět zprovozněn šestým ročníkem druhý stupeň.

2022 – 2023 je škola opět plně obsazena všemi devíti ročníky v samostatných třídách.

Vyučování dále probíhá podle programu Začít spolu, dokonce se povedla užší spolupráce s organizací Step by Step a škola v Louňovicích pod Bláníkem se stala metodickým centrem Začít spolu. Způsob vzdělávání představuje místní škola v jednom z dílů seriálu „Jak se dělá dobrá škola“, který natočila Česká televize ve spolupráci s EDUinem, jeho vznik podpořila Nadace České spořitelny. Za spolupráce pracovníků školy, rodičů i širší veřejnosti byla postavena před vstupem do školy geomapa České republiky. Je zhotovena v měřítku a jsou zde zakomponovány nerosty z různých míst ČR. Dále jsou zde vyznačeny krajská města svými erby. Řeky jsou vyspárovány tak, že žáci během výuky nalévají vodu v místě, kde řeka pramení, a pozorují, ve kterých místech republiku opouští.

1. 3. 2 počty žáků

Počty žáků

Zde se zaměřuji na vývoj počtu žáků, kteří navštěvovali školu v Louňovicích pod Bláníkem. V prvním sloupcu je zapsáno, o který školní rok se jedná. Ve druhém sloupcu je zaznamenán celkový počet žáků ve škole. Ve třetím je záznam počtu tříd ve škole a v posledním sloupcu v tabulce jsem zaznamenala průměrný počet žáků v jedné třídě, tudíž pro jednoho učitele. V průběhu let je zřejmé, jak vývoj školství v Českých zemích, změny školských zákonů a politická situace ovlivňovaly návštěvnost škol.

Tabulka č. 1 počet žáků 1712 - 1907

školní rok	počet žáků	počet tříd	počet žáků ve třídě
1712-1713	57	1	57
1791-1792	87	1	87
1792-1793	98	1	98
1820-1821	112	1	112
1872-1873	269	3	90
1884-1885	354	4	89
1885-1886	343	4	86
1886-1887	351	4	88
1889-1890	320	4	80
1890-1891	337	4	84
1891-1892	294	4	74
1893-1894	316	4	79
1896-1897	295	4	74
1897-1898	298	4	75
1899-1900	313	4	78
1902-1903	301	4	75
1903-1904	329	4	82
1906-1907	309	4	77

1712 – 1713 je zajímavý vysoký počet žáků ve školním roce, kdy ještě nebyla vyhlášena povinná školní docházka. V té době chodili do školy pouze chlapani a převážně v zimě.

Většinu roku byla docházka hochů ovlivněna pracovními povinnostmi doma. Od druhé poloviny 19. století do začátku 20. století je v Louňovicích pod Bláníkem průměrně 300 žáků.

Tabulka č. 2 počet žáků 1910 - 1937

školní rok	počet žáků	počet tříd	počet žáků ve třídě
1910-1911	293	4	73
1912-1913	303	4	76
1914-1915	224	4	56
1916-1917	242	3	81
1917-1918	209	3	70
1919-1920	220	4	55
1920-1921	226	4	57
1922-1923	209	4	52
1924-1925	175	4	44
1926-1927	171	4	43
1928-1929	178	5	36
1930-1931	191	5	38
1932-1933	189	5	38
1936-1937	144	4	36

1914 – 1915 větší pokles počtu žáků. Důvodem byla nově otevřená škola v šest kilometrů vzdáleném Křížově v roce 1913.

1914 – 1918 vzhledem k odchodu několika učitelů na frontu během první světové války se musel snížit počet tříd ze čtyř na tři.

Tabulka č. 3 počet žáků 1939 - 1950

školní rok	počet žáků	počet tříd	počet žáků ve třídě
1939-1940	129	5	26
1945-1946	93	3	31
1948-1949	76	2	38
1949-1950	65	2	33

1939 - 1950, během 2. světové války a několik let poté proběhl veliký úbytek žáků ve škole.

1950 – 1979 informace o počtu žáků jsem nemohla vyhledat. Školní kronika za toto období neexistuje a v obecní kronice nejsou údaje o počtu žáků.

Tabulka č. 4 počty žáků 1979 – 2024

školní rok	počet žáků	počet tříd	počet žáků ve třídě
1979-1980	145	9	16
1980-1981	147	8	18
1982-1983	147	8	18
1984-1985	152	8	19
1985-1986	160	8	20
1986-1987	151	8	19
1987-1988	157	8	20
1989-1990	139	8	17
1990-1991	135	8	17
1994-1995	131	8	16
1995-1996	129	8	16
1996-1997	129	9	14
1997-1998	140	9	16
1998-1999	131	9	15
2000-2001	130	9	14
2002-2003	117	9	13
2003-2004	93	8	12
2004-2005	68	7	10
2005-2006	15	1	15
2006-2007	16	1	16
2007-2008	8	1	8
2008-2009	7	1	7
2009-2010	8	1	8
2010-2011	10	1	10
2011-2012	11	1	11
2012-2013	12	1	12
2013-2014	12	1	12
2014-2015	21	2	11
2015-2016	19	2	10
2016-2017	28	3	9

2017-2018	31	3	10
2018-2019	53	4	13
2019-2020	71	5	14
2020-2021	86	7	12
2021-2022	97	8	12
2022-2023	129	9	14
2023-2024	134	9	15

1979 – 2000 je škola naplněna. Po tomto období začíná počet žáků strmě klesat.

1980 - 1981 je ve škole 9 ročníků, ale jen 8 tříd, 2. a 4. ročník byly spojené a bylo tam 25 žáků.

Nízká porodnost v České republice v devadesátých letech 20. století, jak je uvedeno v grafech Českého statistického úřadu, zapříčinila zavření některých menších škol. A právě v této době je v tabulce vidět největší propad v počtu žáků ve škole. V pololetí školního roku 2005 - 2006 byl zrušen druhý stupeň. Mnoho žáků prvního i druhého stupně již v září 2005 přestoupilo do okolních škol.

2005 je Louňovicích malotřídní škola s jednou třídou, ve které jsou všechny ročníky prvního stupně. Na pozici ředitelky nastupuje Ivana Kočová a zavádí zde vzdělávací program Začít spolu. Velkou záchranou jsou také dojíždějící žáci z okolí z jinou spádovostí. Jak je v tabulce vidět, počet žáků i tříd postupně rostl. Některé ročníky jsou stále spojené.

2019 – 2020 se podařilo znovu otevřít druhý stupeň. Po patnácti letech je ve škole v Louňovicích pod Bláníkem znovu šestý ročník. Ve škole bylo v tu dobu pět tříd, protože 3. a 5. ročník jsou spojené, celoročně spojené nebo mají společně několik vyučovacích hodin, například tělesnou výchovu.

2022 – 2023 je opět škola se všemi devíti ročníky.

2023 – 2024, v současné době je ve škole v Louňovicích pod Bláníkem devět ročníků v devíti třídách se 134 žáky.

1. 3. 3 Učitelé, řídící učitelé a ředitelé

Kronika Louňovice 1883

Prvním učitelem, který je zapsaný ve farní kronice, je varhaník a učitel Adam.

1683 – 1724 působil v místní škole Jiřík Zelenka Bavorský, otec barokního skladatele Jana Dismase Zelenky. I když ovládal latinu, upřednostňoval však český jazyk. Charakteristické pro něj také bylo počestřování německých jmen (např. Ignác – Hynek). Učitel byl volen vrchností se souhlasem faráře. Učitel byl ve školních záležitostech faráři podřízen. V této době byl učitel vždy i varhaníkem a písařem farních kronik a matrik. Učitel si zde postěžoval, že hoši chodí do školy jen v zimních měsících, protože je jinak rodiče neposílají do školy kvůli domácím a polním pracím. Můžeme v kronice dohledat i majetek a plat učitele. „Školní mistr akcencí ročně přichází na 15 zlatých. Z důchodu panského má na vychování ročně 20 zlatých, pšenice 1 strych, žita 8 str., ječmene 8 str., hrachu 1 str., soli 1 máz, piva 1 sud, 1 krávu, 2 ovce a 1 svini.“ (Kronika, 1883)

1724 – 1746 byl řídícím učitelem Prokop Bébr.

1746 – 1770 učil v louňovické škole Ondřej Poddaný. V kronice je také přepsaný dopis, kterým byla proti učiteli Poddanému podána žádost adresována Pavlu Keprtovi, louňovickému vikáři. „Dvojctihodný, vysoce učený jemnostpane vikarius! Že my, s těmato řádečky se osmělujeme, za milostivé odpuštění poníženě žádáme. Jejich velebnosti dobře povědomo jest, že my ubohý, nuzný a potřebný sousedé v tomto městečku se vynacházíme, aniž pak co by k našemu zvláštnímu potěšení býti mohlo, jedině pilné cvičení dítek našich, by tudy čest a chvála Pánu Bohu prokázána býti mohla.

Poněvadž již náš kantor, jsouce zde skoro celý tři léta v službě kantorské, kdež také od naší obce pod šest strychů polí má(asi 1,5 ha), z kterých my kontribuci platiti musíme a za ten celý čas my sousedé a obyvatelé téhož městečka málo co v cvičení dítek svých v psaní a počtech a v jinších umění poznáváme, ale i muzika, která vždycky předešlý časy od mnoha okolních lidí chválena jest byla, nyní ale dyž tak déle trvati bude, taková v brzkém čase pomine.

Z příčiny, že kantor ve fundamentu muziky velmi mdlý a nedokolamý jest, v ostatních věcech velmi tuze váhavý, takže ve všech jeho patřících povinnostech vyhledávání svého dobrého spatřiti se může. Též také dosti nanicovatými slovy nás sousedy mnohdykráté nejen

traktýruje, ale také co od našich představených a čím trefujícími diskrecí takové nám pomocníkům zapře, takže k němu žádný více důvěrnosti míti nemůžeme.

Předzvídájíce my, dyž naše dítky k svému dospělému rozumu přijdou, obáváme se, aby nám nynější věk příčiny naříkati žádné neměly.

Z příčiny té Vaší velebnosti pro Boha prosíme, aby jeho nadejmenovaného kantora vypověděti a nám zas takového, který by dokonalejší byl a s námi outrpnosti míti příčinu měl, přijíti sobě milostivě oblíbiti ráčili, za kterouž to milost nám prokázanou my s těmi nevinými dítkami za výborné zdraví na našich modlitbách Pána Boha prositi se zavazujeme.

Že v tom naše žádost jest, vlastníma rukama jsme se podepsali.“

Podepsáni primas, pět radních, dva rychtáři a 13 občanů s dodatkem: na místě těch všech, kteří psát neumějí. Žádost občanů však nebyla kladně vyřízena.

1770 – 1795 byl řídícím učitelem Jan Hrdlička.

Jan Ilchman pracoval v louňovické škole 35 let. V kronice je napsáno, že jeho žáci na něj vzpomínají jako na člověka pilného a horlivého nejen ve škole, ale i v kostele.

Učitel Josef Svoboda strávil ve škole v Louňovicích 12 let. V zápisech školní kroniky z roku 1883 na něj vzpomínají jeho bývalí žáci a pronášejí o něm slova plná vděku a chvály.

1842 – 1866 působil v místní škole kantor Josef Kapek působil. Z této doby se zachovalo dost zpráv. Kapek sem nastoupil po skončení osmileté vojenské služby, kde byl členem vojenské kapely. Do školy přicházel vždy přesně na určenou hodinu. Když vcházel do třídy, držel v jedné ruce „pikslu“ s tabákem, neboť byl náruživým „šňupákem“, v druhé ruce měl šátek s březovou metlou. V roce 1861 přinesla hokynářka Lišková písničku, tištěnou švabachem s názvem „Upomenutí se na svou vlast Čech v cizině“. Tuto písničku přinesl kantor Kapek do školy, aby si ji všichni opsali a dobře naučili, že se bude zpívat ve škole. Pak vzal křidu, přistoupil k tabuli a tučným písmem napsal text písně. Při zpěvu této písně plakal učitel i děti. Takto byla uvedena prostá česká píseň do školy v Louňovicích. Píseň, která se později stala hymnou našeho národa.

Pan kantor Kapek byl velkým muzikantem, proto v té době byla celá řada školáků muzikanty. V roce 1866, kdy táhlo přes Louňovice pruské vojsko, zavlékli sem i smrtící

nemoc, cholera. Té podlehl i pan kantor Kapek. Měl dojemný pohřeb, neboť celá generace žáků a muzikantů, kterou odchoval, se s ním přišla rozloučit a na poslední cestu zahrát.

Vyučování v druhé polovině 19. století probíhalo následovně: Kantor učil ve škole trivium (čtení, psaní, počty, mluvnici), hudbu a zpěv. Pan farář učil náboženství, dějepis a zeměpis. Na hodiny náboženství nosil obrázky ze Starého zákona a na zeměpis velký glóbus. Morálku a mravnost zajistila dle potřeby březová metla. To neposlušný žáček dostával buď na ruce, nebo přes lavici na zadek. Znamé bylo klečení na místě hanby u kamen. Velmi zajímavá zmínka je o tom, jakým způsobem trestal hochy, s nimiž si už nevěděl rady. Provinilý žáček si z rozkazu kantora Kapka musel ráno po ranní mši na desku p. Skuhrovského kleknout a modlit se tu v kleče tak dlouho, až zvon začal vyzvánět na velkou mši. Po dlouhá léta se prý tento zvláštní způsob trestu v Louňovicích udržel a byl prý opravdu působivý. Stačilo pohrozit: „Budeš klečet na Skuhrovském“ a zalekl se i ten největší dareba. Této metody využívali i nástupci kantora Kapka pro ulehčení ukáznění žáků a tradovala se po mnoho let na louňovické škole.

Po Kapkově smrti čekala louňovická škola půl roku na nového učitele. Během této doby bylo ustanoveno pět podučitelů, kteří se tento půlrok ve škole střídali.

1867 se stává řídicím učitelem Josef Vácha. V kronice je napsáno, že kantor Vach měl mnoho pochvalných dekretů. Za jeho působení v Louňovicích ve škole se vystříдалo několik podučitelů, kteří se měnili po roce.

1878 nastupuje v Louňovicích první učitelka slečna Terezie Ješatová. Ženy směly vyučovat pouze ruční práce a musely zůstat svobodné. V této době to byla velice ojedinělá záležitost, učitelskou profesi vykonávali doposud výhradně muži.

V kronice školy Louňovic pod Bláníkem se téměř každý rok vyskytuje pochvala pro řídicího učitele Josefa Váchy jako například z roku 1882: „Josef Vach, řídicí učitel obdržel od slavné c. k. okresní školní rady v Benešově ze dne 15. 9. 1892 č. 853 o. š. v. pochvalní list za úspěšnou činnost ve škole i mimo školu.“ (Kronika, 1983)

1. března 1904 - 1941 odstupuje z pozice řídicího učitele Josef Vácha, který na louňovické škole učil dlouhých 37 let. Prozatímním správcem školy se stal Jan Heřman, učitel I. třídy a ředitel kůru.

1904 - 1918 je ustanoven správcem školy František Zelenka, který sem přišel po dlouholeté praxi ze školy v Týnci nad Sázavou. Odtamtud spolu s ním přišli do Louňovic ještě další dva učitelé.

1914 – 1918 první světová válka zasáhla i do řad učitelského sboru v louňovické škole. Definitivní učitel Václav Kahoun, který jako záložník 102. zemského pluku, padl na válečném poli v roce 1914. Během dalších let odcházeli někteří učitelé na frontu, všichni se ale šťastně vrátili zpět. Řídícím učitelem po dobu 1. světové války zůstává František Zelenka až do března 1918, kdy onemocněl a správou školy byl pověřen starší učitel Jan Vojtěch Janda.

1918 - 1927 nastupuje nový řídící učitel Ladislav Saska a jako jeho předchůdce byl také učitel 1. třídy. V Louňovicích pod Blaníkem působil do roku 1927, kdy ho pouze jeden rok vystřídal František Červenka.

1928 nastupuje řídící učitel Ladislav Dotlačil v době, kdy se zvedá počet učitelů ve škole v důsledku zavedení páté třídy.

1934 – 1935 byl kompletně obměněn celý učitelský sbor, dosavadní učitelé byli přeloženi na jiné školy. Proč tato změna proběhla, však není v kronice zaznamenáno. Na pozici řídícího učitele se vrací Ladislav Dotlačil, který zde před časem již tuto funkci zastával.

1935 byl Ladislav Dotlačil přeložen do Prahy a na jeho místo, řídícího učitele nastupuje poprvé žena Marie Vršecká. V kronice je vyzdvihována pro svou starost o chudé děti, sama například obcházela občany Louňovic a prosila o dary pro děti z chudých rodin. Dokázala jim sehnat nejen oblečení, ale i peníze na školní potřeby.

1939 je na místo řídícího učitele jmenován František Vencour. Od tohoto roku se školní kronika odmlčí a další data můžeme získat až roku 1945. Kronika byla z nařízení ukončena. Několik málo zpráv z této etapy zaznamenává Pamětní kniha díl II. od 1930 do roku 1965 obec Louňovice pod Blaníkem.

1940 je učitelský sbor oslabený, protože mladí učitelé museli nastoupit do kapslovny do Vlašimi. Ředitel František Vencour byl poslán do výslužby, protože se zjistilo, že babička jeho manželky byla židovka. Před koncem války byl zatčen gestapem, zřejmě kvůli poslechu zakázaného rádia.

1941 Učitel Karel Hubený byl dán gestapem v padesáti letech do penze, ale hned po skončení druhé světové války byl na své přání reaktivován a nastoupil jako řídící učitel do národní školy v Louňovicích pod Bláníkem.

1950 byla škola dvoutřídní, kdy jednu třídu učil Karel Hubený a druhou učitelka Marie Votýpková Pechová, byl do školy přidělen učitel ruštiny Dr. Ferdinand Pelikán.

1972 ředitelem školy je Jaroslav Pospíšil. Jak dlouho na této pozici již působil, není v obecní kronice zaznamenáno.

1973 - 1985 je ředitel Josef Lhoták, který přebral funkci po Jaroslavu Pospíšilovi.

1985 - 1992 vystřídal svého předchůdce Josef Kamarýt s aprobací matematika a tělesná výchova. Dne 27. září 1991 obdržel ředitel Josef Kamarýt dopis tohoto znění: „Rozhodnutí. Na základě par. 6 odst. 2 zákona ČNR ze dne 13. 12. 1990 čís. 654/10 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství. Odvolávám Vás ke dni 30. září 1991 z funkce ředitele Základní školy v Louňovice. Současně Vás pověřuji řízením školy do nástupu nového ředitele.“ (Kronika, 1991) Podepsán Jiří Hřebíček, ředitel Školského úřadu v Benešově. Uvedený zákon umožňoval řediteli ŠÚ odvolat ředitele školy bez udání důvodů.

1979 - 1991 je zástupkyní školy Ludmila Daňková, poté zůstává ve škole jako učitelka na druhém stupni.

1991 – 1992 během čtyř měsíců ve školním roce proběhly tři konkurzy na ředitele, vždy se přihlásil jen jeden kandidát. V prvním konkurzu neprošla členka pedagogického sboru, učitelka matematiky a třídní 7. ročníku. Do lednovém konkurzu se přihlásila dosavadní zástupkyně ředitele školy Anna Doubková. Konkurzem prošla úspěšně, ale kvůli negativnímu postoji obecního zastupitelstva, se funkce vzdala a zůstala ve škole na pozici zástupkyně. Do třetího konkurzního řízení se nepřihlásil nikdo, proto ředitel školského úřadu oslovil učitele ze základní školy Načeradec Antonína Smrže, ten konkurzem úspěšně prošel a od 1. 7. 1992 byl pověřen vedením školy. Do konce kroniky v roce 1995 je stále na pozici ředitel školy v Louňovicích pod Bláníkem.

1. října 2007 nastupuje do funkce ředitele školy v Louňovicích Ivana Kočová. V té době je ve škole pouze jedna třída, kde se společně učí celý první stupeň. Z důvodu stěhování opustila ředitelskou pozici v základní škole v Chotýšanech, kde úspěšně provozovala vzdělávací program Začít spolu. Tento vzdělávací směr zavádí i v malotřídní škole

v Louňovicích. V roce 2015 Ivana Kočová onemocněla a školu vedla zástupkyně ředitele Eva Filipová. Ivaně Kočové nedovolil zdravotní stav pokračovat, byl vyhlášen konkurz na ředitele školy, kam se přihlásila Eva Filipová a konkurzem prošla úspěšně.

2015 do současnosti je na pozici ředitelky školy v Louňovicích pod Bláníkem Eva Filipová. Během jejího působení se znovu obnovil druhý stupeň.

1. 3. 4 náboženství

Školní kronika 1883 – 1945

Až do roku 1948 se setkáváme s náboženstvím jako s jedním z vyučovacích předmětů, učitel náboženství byl příslušné církve.

Od prvních zmínek o škole v Louňovicích pod Bláníkem je náboženství jeden z hlavních předmětů, vyučují ho faráři příslušející k místní římskokatolické farnosti. Žáci se pravidelně účastní s učitelem každodenních mší, Božím slovem vždy začínal i končil školní rok. Na konci školního roku se konala pro všechny žáky zkouška z náboženství.

V seznamech počtu žáků byly obvykle i zápisy o stavech věřících. Většina dětí se hlásí k římskokatolické církvi, do roku 1918 vždy alespoň jeden žák hlásící se k judaismu (v kronice psáno israelité).

1918 - 1932 nejsou záznamy o náboženské příslušnosti.

1932 – 1933 většina žáků hlásící se k římskokatolické církvi a průměrně tři děti k Českobratrská církev evangelická a dva žáci k Československé husitské. Římské katolíky vyučoval farář z Louňovic pod Bláníkem a za dětmi hlásícími se k Českobratrské církvi evangelické dojížděl českobratrský farář z Benešova.

1944 - 1945 se poprvé objevuje i jedno dítě bez vyznání. Skončila povinnost rodičů, být identifikováni k náboženství.

Školní kronika 1979 - 1995

1979 – 1989 v období komunistické totality zaznamenané ve školní kronice nejsou o náboženství žádné zmínky.

1992 byl na slavnostní zahájení školního roku poprvé po dlouhé odmlce pozván louňovický farář František Říha.

1993 chodil farář František Říha jednou týdně do školy a výuka náboženství byla nabízena mezi volnočasovými aktivitami. Z počátku chodilo na náboženství dost dětí, ale pan farář neměl s dětmi příliš trpělivosti, což vyústilo ve vzájemné negativní vztahy a děti přestaly do kroužku docházet.

2012 se mezi kroužky nabízené školou opět objevilo náboženství. Tentokrát docházela do školy farářka Církve československé husitské Ondřejka Brabcová.

Současnost

V současné době ve škole v Louňovicích pod Bláníkem výuka náboženství neprobíhá.

1. 3. 5 Významné dny školy

Mezi významné dny školy patří školní výlety, návštěvy divadel, akademie, koncerty, vánoční besídky, představení dětí nebo učitelů, školy v přírodě, lyžařské výcviky, Mikulášské besídky, dny dětí, státní a církevní svátky. Tato témata se objevují v kronikách téměř každý rok. Já jsem se v této kapitole soustředila na státní svátky, které jsou dobře sledovatelné svou proměnlivostí a odrážejí proměnu politické charakteristiky doby.

Od 17. století do 1918

Na počest rakouské monarchie se konaly pravidelné každoroční oslavy, narozeniny císařské milosti nebo členů jeho rodiny, den nástupu Františka Josefa I. na trůn. Vedly se velké smuteční mše za zemřelé z císařského dómu.

Po roce 1918 slavili žáci s učiteli svátky ve vztahu k těmto datum:

Po první světové válce došlo ke změnám ve významných dnech školy i celé republiky.

- | | |
|-------------|--|
| 28. říjen | Den svobody (vznik Československé republiky, samostatné republiky) |
| 8. listopad | Bitva na Bílé Hoře |
| 7. březen | Narozeniny prezidenta Masaryka |
| 28. březen | Narozeniny Jana Amose Komenského |
| 1. květen | Den práce |
| 6. červenec | Den Husův, oslava spojena se slavností na zakončení školního roku |
| 28. června | |

Mimořádná data:

- | | |
|------------|---|
| 26. květen | 50. výročí úmrtí Jana Palackého (roku 1925) |
| 28. květen | 53. narozeniny nově zvoleného prezidenta Československa Dr. Edvarda Beneše (od roku 1936) |
| 14. září | 1937 vyhlášen smutek, protože toho dne zemřel Tomáš Garrigue Masaryk. |

28. říjen 1938 vyhlášen jako pracovní den s vysvětlením, že zmenšený stát potřebuje více práce.

Po druhé světové válce se proměnily státních svátcích a významných dnech:

28. říjen 1945 byl velkým svátkem pro celou republiku, sešlo se mnoho lidí, školní děti secvičily divadlo, všichni zase oslavovali svobodu.

1. květen oslavy 1. máje byly důležitým svátkem komunistického režimu, jako svátek dělnické třídy. První se v okolí konal v roce 1948 a školní děti se účastnily průvodu ve Vlašimi.

9. květen roku 1947 poprvé se slaví státní svátek Vítězství, konec druhé světové války. (roku 1948 žáci obecní a měšťanské školy sehráli divadelní představení Princ s rudou hvězdou při oslavách 9. května.)

Mimořádné dny:

23. listopad oslavy narozenin prezidenta Klementa Gottwalda s přednáškou pro děti (od 1948)

17. listopad 1949 vzpomínali ve škole učitelé na nacisty popravené studenty z roku 1939. Tato událost je v následujících letech z nařízení vlády zrušen.

Roku 1965 byla založena ve škole pionýrská organizace. Ve stejném roce je v obecní kronice zápis o ROH na škole, všichni zaměstnanci ZŠ byli členové.

Školní rok 1979 - 1995

V průběhu let 1979 – 1995 se období rozděluje sametovou revolucí v roce 1989, kdy ve státních svátcích proběhly velké změny.

6. říjen Den Československé armády byl převážně slaven branným závodem, během přes překážky, střelbou ze vzduchovky, hod do dálky a na cíl.

28. říjen se v době komunismu nepřipomínal žákům jako oslava vzniku samostatné republiky, ale spíše jako den osvobození od utlačovatelů, Habsburské monarchii. Většinou proběhlo společné setkání s besedou, s použitím obrazového nebo rozhlasového materiálu.

7. listopad Velká říjnová socialistická revoluce, oslavy ve škole za přítomnosti žáků, učitelů, zástupců obce.

8. březen Mezinárodní den žen. Žáci pro své maminky, soudružky učitelky, pionýrské vedoucí a zaměstnankyně Národního výboru vyráběli při výtvarné výchově přáníčka s básničkami.

1. květen 1. máj, svátek práce a oslava dělnické třídy.

9. květen se slavil konec války, Den osvobození Československa Sovětskou armádou.

Ve školním roce 1989 - 1990 popisuje školní kronika události ze 17. listopadu 1989 a následných dní. Píše se zde o demonstracích v Praze a postupně i dalších městech, o vznikajícím Občanském fóru.

Po pádu komunismu v roce 1989 mnoho výročí a významných dní politicky blízkých komunismu zaniká. Na místo nich se opět zavádí významné dny, které byly zrušeny během komunistické totality nebo se nově

28. říjen Den vzniku samostatného Československa.

17. listopad Den boje za svobodu a demokracii, Mezinárodní den studentstva.

Vánoce výzdoba školy, vánoční besídka

28. březen Den učitelů v den narození Jana Amose Komenského.

Velikonoce svátky jara, významný den křesťanského kalendáře

8. květen nově slaven (na místo 9. května) konec 2. světové války.

Státní svátky vždy rezonují v politické nasměrování země.

3. 3. 6 školní soutěže, zájmové kroužky

Školní kronika 1979 – 1995

Byly nabízeny i nepovinné předměty německý jazyk, sborový zpěv, různé pohybové a sportovní spolky.

1979 – 1980 jsou v nabídce pro žáky školy kroužky působící pod pionýrskou organizací. Děti mohly navštěvovat tyto kroužky: švadlenka, zdravotnický, turistický, knihovníci aj. Oddíl švadlenky vyhrál páté místo v roce 1980 v okresní soutěži a za odměnu jely členky oddílu na výlet do Příbrami a Dobříše.

1981 - 1982 se účastnili vybraní žáci okresního kola zdravotnické soutěže. Výsledek ale není zaznamenán. Žáci louňovické školy se několik let za sebou úspěšně absolvovali biologickou olympiádu. Dále se žáci dobře umísťují na sportovních soutěžích. Nejlépe si stále vede zdravotnický oddíl, jelikož více let po sobě vyhrály žákyně louňovické školy první místo v okresním kole. Na předních místech se v soutěžích v Táboře se svými modely umísťovali žáci z kroužku leteckého modelářství. Úspěch zaznamenaly také mladší pionýři na soutěži mladých biologů. Škola se účastnila soutěží ve sběru papíru a léčivých bylin. Velké úspěchy na soutěžích má i kroužek košíkové chlapců i děvčat.

1992 – 1993 se žáci zúčastnili hodně soutěží a v mnoha uspěli velmi dobře. Například kroužek Mladých zdravotníků vyhrál druhé místo za 1. stupeň a 2. stupeň obsadil místo první. Družstvo basketbalu vyhrálo oblastní přebor.

1993 vznikl ve škole nový kroužek ochránců přírody, který vedl zaměstnanec CHKO Blaník. Během zážitkové práce v kroužku byl samozřejmě hojně využíván přírodní prostor, v té době již chráněné území.

2010 – 2023 škola nabízí velké množství zájmových kroužků, např. hudební, sportovní, šikovné ručičky, vaření, dílny, robotika, anglický a francouzský jazyk, turistický, keramika, přírodovědný, školní časopis atd.

2. PRAKTICKÁ ČÁST: projekt se žáky 3. ročníku na téma

„Škola dříve a dnes“

2. 1 základní pojmy

Projekt

Projekt je vyučovací metoda, která slouží ke specifickému zpracování učiva. „Umožňuje naplňovat potřeby a zájmy žáků, rozvíjet jejich schopnosti, posílit seberegulaci při učení, změnu rolí učitele a žáka.“ (Tomková, Kašová, Dvořáková, 2009, s. 13) Žák přejímá zodpovědnost za svou práci i za skupinu při kooperativní činnosti, samostatně objevuje poznatky, prezentuje závěrečný výsledek své práce. Učitel je v roli poradce a průvodce. Je důležité, aby projekt dal žákovi smysl. V projektu se řeší problém, který vyplývá z běžného života, dovoluje tak propojovat do souvislostí nové poznatky se znalostmi z jiných vyučovacích hodin i získaných mimo školní vyučování. Projekt je obvykle řešen v delším časovém úseku: projektový den, týden, více týdnů, může být i celoroční projekt. Jednotlivé části probíhají ve třídě, v přírodě, ve městě, v místech tematicky využitelných k námětu a k cíli projektu. (Tomková, Kašová, Dvořáková, 2009)

Projektové vyučování

Projektové vyučování je výuka, která se opírá projektovou metodu, díky této výukové metodě jsou vedeni žáci k samostatnému řešení problémů a úkolů, které jsou spojené s běžným životem. V projektovém vyučování hraje žák hlavní roli, z učitele se převede na žáka zodpovědnost. V projektovém vyučování může učitel při přípravě vycházet z jednoho vyučovacího předmětu, ale většinou je propojeno více předmětů. „V projektovém vyučování žák přebírá plnou odpovědnost, přímo, logicky a systematicky směřuje od motivace, mapování a třídění přes řešení ke konkrétnímu produktu.“ (Tomková, Kašová, Dvořáková, 2009, s. 14)

Začít spolu

Začít spolu inovativní vzdělávací program, jehož podstatnou je pedagogika orientovaná na dítě. Důraz je kladen na individuální přístup, kooperativní činnosti, rovnocenný postoj žáka a učitele, partnerství školy a rodiny. „Za je ho největší přínos považují rodiče, učitelé a pedagogičtí experti a expertky to, že rozvíjí klíčové kompetence dětí, které jsou tolik potřebné pro úspěšný život nejen v dnešním, ale i budoucím světě. Jde o dovednosti učit se, řešit problémy, komunikovat, spolupracovat, kriticky a občansky myslet. Samozřejmostí je propojení vzdělávacího tématu s reálným životem mimo školu.“ (Babanová, 2022, s. 9)

Vyučování probíhá ve dvou devadesátiminutových blocích. Den v rámci tohoto vyučování začíná komunikačním kruhem, kde žáci řeší ranní zprávu, která informuje o náplni daného dne, počátku projektu, motivuje na následnou činnost. Následně navazují aktivity z oblasti čtení, psaní, počty (trivium), kde žáci pracují s učebnicí, vyplňují pracovní sešity a písanku, hrají didaktické hry z českého jazyka a matematiky. Po přestávce se žáci rozdělí do center aktivit, právě při této činnosti je využito projektové vyučování. Na závěr dne probíhá velmi důležitý hodnotící kruh, sebereflexe jednotlivých žáků, evaluace, hodnocení spolupráce, případně odpovědi na předem dané otázky. (Krejčová, Kargerová, 2011)

Centra aktivit

Centra aktivit jsou jednou ze základních forem práce v programu Začít spolu, činnosti v centrech se vždy vztahují jednomu tématu, na kterém žáci momentálně pracují. „V centrech aktivit se děti učí přímou zkušeností. Mají v nich prostor pro práci, hru, experimentování a manipulaci s různými předměty a materiály. Poskytují prostor jak pro práci individuální, tak pro práci skupinovou. Děti se v nich učí i od sebe navzájem, nápodobou a pozorováním. V malých skupinkách spolu mohou přirozeně komunikovat, řešit problémy, rozhodovat se, procvičovat si vyjadřovací schopnosti, učit se chápat a akceptovat rozdíly mezi lidmi.“ (Krejčová, Kargerová, 2011, s. 58)

Obvykle bývají ve třídě Začít spolu čtyři centra aktivit: čtení a psaní, ateliér, matematika, pokusy a objevy. Výuka probíhá ve třídě, v prostorech školy, ve venkovní učebně, v terénu, na vzdělávacím výletě (muzeum, výstava, památky). Ráno se každý žák zapíše do centra, ve kterém bude ten den pracovat.

Žáci mají povinnost projít během týdne všemi centry aktivit, které jsou pro dané období otevřené. V jednu chvíli pracují děti na různých činnostech v různých centrech aktivit. Na závěr je probíhá reflexe a sebereflexe. Výstupy z center žáci hromadí ve svých portfoliích.

Rámcový vzdělávací plán

Rámcově vzdělávací programy (RVP), které na státní úrovni vymezují závazné rámce vzdělávání pro tyto etapy – předškolní, základní, základním uměleckém, jazykovém a střední vzdělávání. Formulují úroveň vzdělání, která je stanovena pro všechny absolventy jednotlivých období vzdělávání. Na základě RVP jsou tvořeny školní vzdělávací programy (ŠVP), podle nichž se poté uskutečňuje vzdělávání na jednotlivých školách s různými vzdělávacími programy. Rámcové a školní vzdělávací programy jsou veřejné dokumenty, tudíž přístupné veřejnosti.

2. 2 Projekt „Škola dříve a dnes“

V průběhu deseti dní budou mít žáci třetího ročníku možnost se díky různým prožitkům seznámit s historií školy, porozumět novým termínům, převážně zastaralých slov.

2. 2. 1 Základní informace

Ročník: 3.

Počet žáků: 13 (chlapci: 6, dívky: 7)

Časový plán: 14 dní: 9. – 20. říjen 2023

Cíl projektu: Seznámení žáků s historií školy

Porozumění nových termínů (zastaralých, archaismů)

Pomocí center aktivit se seznámit s historickými aspekty

RVP:

ČJS-5-1-04 vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam

ČJS-3-3-03 uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost

VZ-9-1-01 respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě

Rámcově vzdělávací programy stanovují pravidla pro tvorbu školního vzdělávacího programu. Nejen vzdělávací cíle, ale i podmínky, formy a metody, vše vzájemně provázané. Ve vztahu k RVP jsou v projektu požadavky formulovány na učivo 3. ročníku.

Před začátkem projektu žáci vytvoří myšlenkovou mapu, která navazuje na poslední projekt, kde žáci zpracovali historii obce, kde žijí.

Propojení s dalšími předměty ve vyučovacích hodinách mimo centra aktivit:

Hudební výchova - Jan Dismas Zelenka

Seznámení s životem a dílem významného barokního skladatele narozeného v Louňovicích pod Bláníkem. Od jeho dětství a bydlení ve škole, jelikož jeho otec byl učitel Jiří Zelenka, až po úspěšnou kariéru v zahraničí. Žáci zde poznávají další část regionální historie.

Popis práce: poslech skladby J. D. Zelenky. Rozdat rozstříhaný životopis J. D. Zelenky (při rozdělování částí dětem zohlednit délku a náročnost textu). Na každém lístku posloupně čísla od 1 do 13. Každý si 2 krát přečte část svého textu. Sejdeme se v kroužku na koberci. První, s číslem jedna, položí lístek doprostřed kruhu a řekne nahlas, co zjistil. Pokračuje lístek číslo dvě,

Anglický jazyk: žáci se formou didaktických her seznámí s anglickými slovíčky na téma škola, osoby ve škole, vybavení třídy, školní potřeby.

Práce navíc: skládání puzzle a omalovánky (znak Louňovic, obrázky pamětihodností), knihy o Louňovicích pod Bláníkem, o Národním divadle – základní kameny, přihrádky s pracovními listy pro rychlíky, práce na vlastním projektu, encyklopedie, četba vlastní knihy.

2. 2. 2. První týden: 9. – 13. říjen 2023

1. den: 9. říjen 2023

Motivace: Ranní zpráva: (napsané na tabuli před příchodem žáků) Dobré ráno, dneska na chvílku všichni zažijeme na vlastní kůži (teda spíš kolena ☺) trest, který zažívali zlobiví žáci před 200 lety!

Ranní kruh: Rozbor ranní zprávy: dneska nás čeká cesta na náměstí, kde u vstupu do kostela Nanebevzetí panny Marie je pomník (náhrobek). Na vlastní přání zde byl pochován Oldřich Sezima Skuhrovský, kterému dříve patřily Louňovice i mnoho vesnic a pozemků okolo. Na jeho hrob byl položen kámen bez jména a rytířského znaku, opatřený pouze nápisem: „ Léta Páně 1652 dne 31. augusti položeno tuto tělo hříšného člověka. Modlete se za jeho duši.“ Před necelými 200 lety si provinilý žáček z rozkazu pana kantora Kapka musil ráno po ranní mši na desku p. Skuhrovského kleknout a modlit se tu v kleče tak dlouho, až zvon začal vyzvánět na velkou mši. Po dlouhá léta se prý tento zvláštní způsob trestu v Louňovicích udržel a byl prý opravdu působivý. Stačilo pohrozit: „Budeš klečet na Skuhrovském“ a zalekl se i ten největší dareba.

Otázky a odpovědi: Co zn. „Na vlastní kůži“? Proč jsem ale napsala „spíš kolena“? Kdo byl kantor? Co znamená augusti? Další dotazy a myšlenky dětí.

Centra aktivit ATELIÉR

Cíl: Vyzkoušet si velkoformátovou frotáž

Poznat další část regionální historie, historie školy v Louňovicích pod Bláníkem

Metody: předváděcí, produkční, kooperativní

Formy: skupinová výuka

Kompetence: k řešení problémů, komunikativní, občanské, pracovní

Místo, kde výuka probíhá: venku

Pomůcky: křídly, papíry A3 a A4, desky na papíry

RVP:

VV-3-1-01 rozpoznává linie, tvary, objemy, barvy, objekty; porovnává je a třídí na základě zkušeností, vjemů, zážitků a představ

ČSP-3-1-02 pracuje podle slovního návodu a předlohy

Ve vztahu k RVP jsou v požadavky formulovány na učivo 3. ročníku.

Postup práce: Dnes mají všichni žáci společná centra aktivit Ateliér, protože se půjde pracovat mimo školu. Rozdělení do dvojic: žáci si vylosují lístečky s pamětihodnostmi v Louňovicích, dva stejné obrázky utvoří dvojici na dnešní práci. Rozdání instrukcí a přečtení zadání. Připraví si pomůcky. Cestou na náměstí si všimají pamětihodností, které dnes žáci měli na kartičkách při rozdělování do dvojic. U kostela si dvě dvojice zkusí frotáž náhrobní desky, která je v současné době dole na zdi kostela, takže si u práce mohou kleknout. Používají čistý papír velikosti A3. Ostatní provádí frotáž všeho, co je napadne (schody u kostela, kanál, cihlová zeď...).

Hodnocení 1. dne

Počet žáků: 12

Žáci se rychle a v tichosti rozdělili do dvojic. V těch si přečetli pokyny (viz příloha 1) a postupně plnili úkoly. Před školou popsali vše, co si pamatují z minulého projektu o pamětihodnostech, které měli na rozřazovacích kartičkách. (viz příloha 2) Poté následoval popis postupu práce při frotážování. Žáci si frotáž hned vyzkoušeli před školou na zámkové dlažbě, která se jim výborně prokreslila. U kostela se žáci střídali a v kleče (na stejném místě jako dříve klečeli za trest zlobiví žáci) prováděli frotáž kamene křídou na papír A3. Žáci diskutovali o tom, jak by bylo nepříjemné strávit takhle na kolenou delší čas. Někteří chlapci sice hodnotili, že by jim to nevadilo, ale usoudili, že byl určitě průšvih, když je tam někdo viděl klečet a všichni v obci věděli, že je to za nevhodné chování. Zbylí žáci, kteří čekali na frotáž pomníku nebo ji již měli hotovou, zkusili frotáže dalších míst (schody, vrata, kanál, cihlová zeď atd.).

Hodnocení a sebehodnocení výsledných prací, dodržování postupu a spolupráce probíhalo průběžně během celé činnosti.

Práce se povedla, žáky technika frotáž bavila a povedlo se jim mnoho pěkných obrazů. I když si dvojice na práci nevybírali samostatně, ale vylosovali si ji, spolupráce probíhala bez žádných problémů. Žáci si vyzkoušeli a pochopili, jak probíhalo trestání učitelem v minulosti. Viděli, kde stála první škola. (viz příloha 3)

2. den: 10. říjen 2023

Motivace: Ranní zpráva: Na tabuli je napsáno: Stačí poskládat jen jednu větu a hned víme, co bude dnes po svačině. Na tabuli jsou čtyři obálky připevněné magnetem. V každé obálce je stejná věta, rozstříhaná po slovech: Dnes k nám do třídy přijde paní učitelka Špácalová povídat o tom, jaká byla škola dříve.

Ranní kruh: Žáci se rozdělí do trojic (jedna čtveřice) podle své volby, každá skupinka si vezme jednu obálku. Najdou si ve třídě místo, aby se mezi sebou neslyšeli. Po sestavení věty se sejdou všichni v kroužku na koberci a představí si navzájem, co vyluštili. Formou rozhovoru si přiblížíme, co nás dnes čeká ve druhém bloku. Paní učitelka Věra Špácalová (nar. 1933) jim bude vyprávět, jak vypadala škola, když byla školačkou a potom paní učitelkou.

Vyprávění bývalé paní učitelky o školství.

Centra aktivit Pokusy a objevy

Cíl: Mezigenerační setkání

Seznámení s vývojem školství

Sestavení otázek pro rozhovor

Metody: beseda, rozhovor, brainstorming

Formy: skupinová

Kompetence: komunikativní, sociální, k učení

Místo, kde výuka probíhá: ve třídě

RVP:

ČJL-3-1-05 v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči

ČJL-3-1-06 volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích

ČJL-3-1-07 na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev

ČJS-5-1-04 vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam

Ve vztahu k RVP jsou požadavky formulovány na učivo 3. ročníku.

Popis práce: Paní učitelka bude mít připravenou židli, žáci si okolo ní sednou na koberec. Paní učitelka Věra Špácalová bude žákům povídat o tom, jak probíhalo vyučování v Louňovicích pod Bláníkem za jejího dětství, jakými změnami procházela škola v období, kdy zde působila jako učitelka. Žáci poté povypráví o svém dni a zvyklostech ve škole. Na závěr společně pomocí brainstormingu sestavíme několik otázek do dotazníku pro rodiče. Žáci je postupně zapisují na tabuli. Tento dotazník děti s rodiči a prarodiči vyplní doma jako domácí úkol, časová dotace 1 týden.

5. vyučovací hodina: Český jazyk

Žáci si úhledně přepíší otázky z tabule, které minulou hodinu sestavili. Další úkol je bude čekat doma s rodiči nebo prarodiči, se kterými udělají reportáž.

Hodnotící kruh: formou diskuze o předcházejícím vyprávění.

Hodnocení 2. dne

Počet dětí: 12

Hodnocení dne: Žáci pozorně a se zájmem poslouchali vyprávění o dětství paní učitelky Věry Špácalové, která chodila do školy v Louňovicích. (viz příloha 4) Tehdy byla škola v budově současného úřadu městyse, další třídy a jídelna byly v zámku. (viz 3. 3 Vývoj školy v Louňovicích pod Bláníkem, práce s kronikou). Zažila vzdělávání během druhé světové války, povídala tedy o změnách, které po roce 1939 ve škole proběhly. Týkaly se především zakázání dějepisu a zeměpisu, omezení českého jazyka, odvedení učitelů na frontu a do

výrobní nábojů, strachu z gestapa, povinnosti učit se němčinu atd. Přinesla také ukázat své dvojjazyčné vysvědčení (viz příloha 5) ze školního roku 1942 – 1943 a čítanku Poupata. Po studiích nastoupila v Louňovicích pod Bláníkem jako učitelka prvního stupně. Žáci se v průběhu doptávali. Nejvíce je zaujalo období druhé světové války, uhelné prázdniny a metla, kterou učitel trestal žáky. Překvapilo je, že při uhelných prázdninách si žáci museli chodit pro úkoly k panu učiteli. Na závěr žáci formou brainstormingu vymýšleli otázky, které by mohli použít v reportáži s rodinnými příslušníky o jejich základní škole. Návrhy otázek napsali na tabuli. (viz příloha 6) Vybrali jsme čtyři otázky společné a další dvě si každý zvolil sám.

Otázky do reportáže: Jaký cizí jazyk jste se učili?

Používali učitelé tělesné tresty?

Kolik vás chodilo do třídy?

Čím jste psali a z jakých učebnic jste se učili?

3. – 4. den: 11. a 13. říjen 2023

Motivace: Ranní zpráva: Krásné ráno, mluvili jste někdy s rodiči nebo prarodiči, jaká byla jejich škola? Dnes se dozvíme, jak se učily děti dříve.

Ranní kruh: Rozhovory na téma ranní zprávy

Centra aktivit pro tyto dny: Čtení a psaní, Matematika

Centra aktivit Čtení a psaní

Cíle: Opakování probraných gramatických jevů

Pochopení textu – doplňování vynechaných slov

Přiblížit historii českého školství

Metody: práce s textem, vytváření dovedností

Formy: individuální, frontální

Kompetence: k řešení problémů, pracovní, k učení

Místo, kde výuka probíhá: ve třídě

Pomůcky: pracovní list, psací potřeby, počítač s připojením na internet

RVP:

ČJL-3-2-08 odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě –mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování (text tematicky k historii školy)

ČJL-5-3-02 přečte krátké texty s porozuměním a reprodukuje je podle jednoduché osnovy

ČJL-9-1-04 dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci

Ve vztahu k RVP jsou požadavky formulovány na učivo 3. ročníku.

Hodnocení a sebehodnocení v hodnotícím kruhu, shrnutí nových poznatků, sdílení zážitku a rozbor informací z vypracovaných pracovních listů formou diskuze mezi žáky a učitelem.

Datum: _____

Jméno: _____

CENTRA AKTIVIT ČESKÝ JAZYK

Cíl: Opakování měkkých a tvrdých souhlásek

Práce s textem

Náhled do historie

Hodnocení: Správně doplněná I a Y.

Pochopení textu při plnění pracovního listu.

A samozřejmě i tvoje píle.

Pomůcky: pracovní list, pero, počítač

ŠVABACH = staré zdobné písmo: (bude se ti hodit později)

A a,	B b,	C c,	D d,	E e,
A a,	B b,	C c,	D d,	E e,

F f,	G g,	H h,	I J i j,	K k,
F f,	G g,	H h,	I J i j,	K k,

L l,	M m,	N n,	O o,	P p,
L l,	M m,	N n,	O o,	P p,

Q q,	R r,	S s,	T t,	U u,
Q q,	R r,	S s,	T t,	U u,

V v,	W w,	X x,	Y y,	Z z,
V v,	W w,	X x,	Y y,	Z z,

ch	ck	ss	sz	sch	sp	st	th	tz
ch	ck	ss	sz	sch	sp	st	th	tz

Dříve se děti učily jinak a i ve třídě to vypadalo jinak. Příští týden na výletě se v Kamberku do takové staré třídy podíváme. Už se na výlet moc těším, co ty?

- Doplni i/y.

Pan učitel do školní kroniky zapsal, že hoši chodili většinou jen v zimě, jinde je nutli rodiče k domácím a polním pracím nebo k pasení hus. Děvčata tehdy do školy nechodla vůbec. Ve třídě byla tabule, křídla, lavice a na každém stole kalamář. Dřív bydlel pan učitel i s rodinou ve škole. Používal k bydlení i třídu. Byla tu třeba jejich postel, kde spaly tři dcerky. Na zemi byly hromady řepy a brambor, necky a mandli.

Podívej se ještě jednou na slovo KRONIKA, co je na něm zvláštního? _____

Jsou v textu slova, která nevíš, co znamenají? _____

Opiš podtržená slova _____ Napadá tě, proč se tam píše Y po písmenku B? _____

- Vrať slova na jejich místo:

_____ 1861 přinesla hokynářka Lišková písničku s názvem Upomenutí se na svou českou _____ v cizině. Tuto písničku přinesl pan kantor do školy, aby si ji všichni opsali a dobře _____, že se bude zpívat ve škole. Takto byla uvedena prostá česká _____ do školy v Louňovicích. Píseň, která se později stala _____ našeho národa.

Slova na výběr: naučili, vlast, hymnou, Roku, píseň

Víš, jak se naše hymna jmenuje? _____

Dříve se psalo starým písmem, kterému se říká švabach. Zkus podle tabulky v úvodním listu napsat své jméno: _____

Pokud máš zájem, můžeš si vyzkoušet další slova psaná švabachem.

Víš, co znamená slovo hokynářka a kantor? Najdi si ve třídě dalšího, který už má práci hotovou a najděte na internetu význam slov, kterým jste v tomto pracovním listu nerozuměli.

Centra aktivit Matematika

Cíle: Opakování sčítání a odčítání do sto

Upevňování učiva malé násobilky

Rozvoj logického myšlení

Metody: vytváření dovedností, manipulování, experimentální

Formy: individuální frontální, skupinová

Kompetence: k řešení problémů, pracovní, k učení

Místo, kde výuka probíhá: ve třídě

Pomůcky: pracovní list, psací potřeby, provázek, nůžky, velká pravítka, model kvádrů

RVP:

M-3-1-01 používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty vdaném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků

M-3-1-04 provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly

Ve vztahu k RVP jsou požadavky formulovány na učivo 3. ročníku.

Postup práce: Žáci se zapíší v tabulce a rozdělí se do jednotlivých center (Čtení a psaní, matematika). Podle pokynů v pracovních listech plní úkoly.

Hodnocení a sebehodnocení: v hodnotícím kruhu žáci prezentují svou práci v centrech aktivit a odpovídají na otázky: Co nového jste se dozvěděli? Narazili jste při práci na nějaký problém? Chtěli byste o tomto tématu vědět něco víc? Co jste už znali dříve? Žáci komentují nové poznatky, hodnotí především práci s naměřením velikosti základního kamene z Blaníku v Národním divadle. Byli překvapeni vysokým počtem žáků v minulosti. Zajímali se o uhelné prázdniny.

Datum: _____ Jméno: _____

CENTRA AKTIVIT **MATEMATIKA**

- Klíčová slova:** uhelné prázdniny, základní kámen, historická třída
- Cíl:** Opakování násobilky dvěma a třemi
Počítání s velkými čísly, práce s kalkulačkou
- Hodnocení:** Správně vylustěná křížovka a slovní úlohy
Přesně naměřené obdélníky
- Pomůcky:** pracovní list, pero, kalkulačka, velké pravítko, provázek, nůžky, model kvádrů

- Marie Terezie zavedla v roce 1774 školní docházku pro všechny. Vydaný byl i Slabikář (čítanka pro prvňáky). O rok později byl přeložen do češtiny. V jakém roce to bylo?

- Ve staré kronice je napsáno: „Neméně vadí vyučování úzký prostor učebny, v níž sotva _____ žáků pohodlně může sedět“. Spočítej, kolik bylo ve třídě žáků. Víme, že tam byl jeden pan učitel a žáci. Dohromady měli 162 nohou. Doplň, kolik bylo v jedné třídě dětí. Můžeš použít kalkulačku nebo to zkusit bez ní.

Úkol navíc: Kolik by tam bylo nohou, kdybychom ještě připočítali 3 pavouky? (Kolik má pavouk nohou? Můžeš najít v encyklopedii.)

- Mezi _____ kameny z různých částí vlasti je ve sklepení Národního divadla i kámen z Blaníka s pořadovým číslem 5. Věnovali ho občané Louňovic, žáci místní školy _____ a dvoudenním slavnostním průvodem byl vezen do Prahy. Vítán byl po cestě v Benešově, na kraji Prahy na Pankráci a následně u Vyšehradské brány. Slavnostní poklep za českou hudbu provedl Bedřich Smetana.

Vypočítej příklady a vyřeš tajenku

8	x	3	=			Z
6	x	2	=			V
9	x	3	=			M
3	x	2	=			L
5	x	3	=			Y
8	x	2	=			O
3	x	3	=			I
5	x	2	=			D
7	x	3	=			K
2	x	2	=			A
10	x	3				B
9	x	2	=			L
7	x	2	=			N

24	4	21	6	4	10	14	9	27	9	24	10	16	30	6	6	9	12	16	24	15

- Během druhé světové války začaly dětem vánoční prázdniny. Protože byl nedostatek uhlí, dostaly děti tzv. uhelné prázdniny. Do školy se vrátily až v březnu. Kolik měsíců měly uhelné prázdniny?

Které měsíce to byly? Vypiš je:

- Velikost kamene z Blaníku, který je v základech Národního divadla, je 125 x 97 x 57. (velikost je v centimetrech).

- pracujte ve trojicích, připravte si pomůcky (provázek, nůžky, model kvádrů, velké pravítko). Naměřte z provázku alespoň jeden obdélník, ze kterých je složen kvádr (základní kamen z Blaníka v ND)

- udělejte si zde náčrt s popisem velikosti stran

NÁČRT KVÁDRU:

Hodnocení 3. a 4. dne

Žáci pracovali klidně a při vyplňování pracovního listu a plnění úkolů byli pečliví, ve skupině spolupracovali bez větších problémů. Nedostatek vidím v úkolu z center aktivit matematika s naměřením velikosti základního kamene z Blaníku v Národním divadle. Příště bude lepší vymyslet způsob, aby žáci raději vytvořili 3D model. V centrech aktivit čtení a psaní žáci v hodnotícím kruhu řešili především vybavení historické třídy. Nejvíce času strávili při opisování písmen švabachu. Překvapením bylo, že i žáci, kteří neradi kreslí nebo vyplňují písanku, si na mnoha slovech zkoušeli toto zdobné písmo. (viz příloha 7)

4. 2. 3 druhý týden 16. – 20. říjen 2023

5. den: 16. říjen 2023

Výlet do Muzea venkova v Kamberku

Cíl: Poznat další část regionální historie, historie školy.

Upevnění a zopakování poznatků o minulosti z minulého týdne.

Metody: přednáška, předvádění a pozorování

Formy: skupinová výuka

Kompetence: občanské, sociální a interpersonální, k učení

Místo, kde výuka probíhá: v terénu na výletě

Ve vztahu k RVP:

ČJS-3-3-01 využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti

ČJS-3-3-02 pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu

ČJS-3-5-02 uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu

Ve vztahu k RVP jsou požadavky formulovány na učivo 3. ročníku.

Popis:

Výlet do Muzea venkova v obci Kamberk. Zde je v jedné místnosti historická školní třída, kde žáci mohou vidět starý školní nábytek a pomůcky. Cestou zpět pěšky do Louňovic návštěva Biofarmy Dolejší mlýn, kde žije a provede nás jedna ze žákyň 3. třídy.

Hodnocení 5. dne:

Počet žáků: 13

Žáci se linkovým autobusem přesunuli z Louňovic pod Blaníkem do Kamberku, tam již čekala paní starostka a provedla naši skupinu muzeem. Ve školní třídě si žáci vyzkoušeli psaní perem s násadkou namáčeném v inkoustu v kalamáři, seděli v historických lavicích a vyslechli poučné vyprávění o vývoji školství v 19. a 20. století na úrovni žáků 3. třídy. Také si měli možnost prohlédnout historické nástroje zemědělské i denní potřeby. Cestou zpět do Louňovic navštívili Biofarmu Dolejší mlýn, kde maminka jedné z dívek navštěvující třetí ročník připravila žákům zajímavý program o chovu domácích zvířat. (viz příloha 8)

6. a 7. den: 17. – 18. říjen 2023

Ranní kruh: Diskuse o nových poznatcích z historické školy v muzeu v Kamberku.

Centra aktivit pro tyto dny: Matematika a Pokusy a objevy

Centra aktivit Matematika

Cíl: Rozvoj prostorového myšlení v prostředí matematiky prof. Hejného

Rozvoj schopností komunikace při práci ve skupině

Metody: manipulační, produkční, k řešení problémů

Formy: skupinová výuka

Kompetence: k učení, řešení problémů, pracovní

Místo, kde výuka probíhá: ve třídě

Pomůcky: manipulativní pomůcka sada krychlí, čtverečkované papíry velikost A2 a A1, psací potřeby

RVP: M-3-3-03 rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině

M-9-2-01 vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data

M-9-4-02 řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí

Ve vztahu k RVP jsou požadavky formulovány na učivo 3. ročníku.

Popis:

Žáci se rozdělí do pracovních skupin podle vylosovaných příkladů, stejné výsledky násobilky čtyř. Nejprve na jeden čtverečkovaný papír z krychlových staveb postaví vybavení třídy 3. ročníku. Následně na druhý čtverečkovaný papír překreslí plány vzniklých krychlových staveb. Po dokončení si s druhou skupinou vymění plány a postaví krychlové stavby podle plánů jiných skupin.

Hodnotící kruh: Žáci hodnotili svou práci nejen podle samotného výsledku plánu krychlových, ale i míru komunikace a porozumění ve skupině.

Hodnocení: Plány krychlových staveb byly velmi povedené a při práci ve skupině nedocházelo k žádným komunikačním problémům.

Pracovní list centra aktivit Matematika 6. a 7. den

Jméno: _____

Centra aktivit MATEMATIKA

Vylosuj si lístek s příkladem --> úplně potichoučku najdi, kteří ze spolužáci mají stejný výsledek --> máš svoji skupinku?

Klíčová slova: krychlové stavby, plán krychlových skladeb, naše třída

Pomůcky: krychle, 2x čtverečkovaný papír, psací potřeby

Postup práce:

1. Připravte si pomůcky.
2. Na jeden čtverečkovaný postavte z krychlí vybavení naší třídy.
3. Na druhý čtverečkovaný papír zaznamenejte plány krychlových staveb, které tvoří nábytek v naší třídě.
4. Vyměňte si plány s druhou skupinou a poskládejte třídu podle jejich zápisu.

Centra aktivit Pokusy a objevy

Cíl: Zjistit oblíbenost předmětů ve všech devíti ročnících ZŠ

Vytvoření grafu

Spolupráce s ostatními ročníky

Metody: práce s textem, rozhovor, produkční

Formy: skupinová výuka

Kompetence: k učení, k řešení problémů, sociální a interpersonální

Místo, kde výuka probíhá: ve škole, ve třídě

Pomůcky: pracovní list, psací potřeby

RVP: ČJL-9-1-04 dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci

ČJL-9-1-06 vmluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči

M-9-2-04 vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem

M-9-2-01 vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data

Ve vztahu k RVP jsou požadavky formulovány na učivo 3. ročníku.

Popis:

Žáci se rozdělí do pracovních skupin podle své volby. V pracovním listu č. 1 nejdříve vyplní názvy předmětů, ke kterým poté zapisují odpovědi žáků z jiných ročníků. Vylosují si číslo dvou ročníků, do kterých následně půjdou zjistit, které předměty jsou nejoblíbenější. V daném ročníku si vyberou deset žáků, kterých se postupně ptají na jednotlivé vyučovací předměty. Každý z dotazovaných si může zvolit neomezené množství předmětů, které preferuje. Při kladné odpovědi si žáci z 3. ročníku napíší v tabulce č. 1 čárku. Zjistí, které vyučovací předměty ze seznamu v pracovním listu č. 1 se v daném ročníku nevyučuje. Po

dokončení výzkumu se vrátí do třídy a pomocí odpovědí v pracovního listu č. 1 vytvoří barevný graf v pracovním listu č. 2. Žáci odprezentují své výsledky v hodnotícím kruhu.

Hodnotící kruh: Žáci se sešli na koberci v kroužku, kde představili své grafy a komentovali, jak se cítili při zadávání otázek v jiném ročníku. Zjistili, že se chemie a fyzika učí od sedmého ročníku, druhý jazyk od osmého.

Hodnocení: Žáci pečlivě vyplnili pracovní list č. 1, s některými názvy vyučovacích předmětů potřebovala první skupina pomoci od vyučujících, další skupiny se radili se spolužáky, kteří již měli názvy zjištěny. Problém měli především s druhostupňovými předměty. Velice povedené byly závěrečné grafy. O přestávce se žáci ze sedmého a osmého ročníku byli podívat ve třetí třídě na nástěnku na výsledný graf jejich třídy.

Jméno: _____

Centra aktivit POKUSY A OBJEVY

Oblíbenost vyučovacích předmětů

1. Utvořte si dvojice, ve kterých chcete dneska pracovat.
 2. V pracovním listu si vyplňte názvy předmětů.
 3. Vylosujte si, do které třídy na prvním a na druhém stupni půjdete udělat průzkum a jděte tam.
- Zeptejte se 10 dětí, jaké předměty ve škole mají rádi.
 - Každý může vybrat, kolik předmětů chce. (Jeden, dva nebo třeba všechny)
 - Při kladné odpovědi si udělejte u předmětu čárku.
 - Předměty, které se ve třídě neučí, proškrtněte.
 - Po návratu do třídy vyplň druhou tabulku podle pokynů na pracovním listu.

Pracovní list č. 1 (6. a 7. den)

Třída: _____

Zkratky	Vyučovací předměty	
ČJ		
M		
AJ		
PRV		
VV		
HV		
TV		
PČ		
HVZ		
PŘ		
VLA		
PŘ		
Z		
D		
CH		
F		
INF		
Druhý jazyk		

Pracovní list č. 2 (6. a 7. den)

Třída: _____

Za každou čárku (kladnou odpověď) u jednotlivých předmětů barevně zabarvi jeden čtvereček.

Zkratky	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ČJ										
M										
AJ										
PRV										
VV										
HV										
TV										
PČ										
HVZ										
PŘ										
VLA										
PŘ										
Z										
D										
CH										
F										
Druhý jazyk										

Nejoblíbenější předmět je _____

Nejméně oblíbený předmět je _____

8. den 20. říjen 2023

Centra aktivit Čtení a psaní

Cíl: Odprezentovat svůj domácí úkol před spolužáky: Rozhovor o škole rodičů a prarodičů.

Najít podobnosti s jejich školou a školou minulého století.

Spojit si do souvislostí znalosti z celého projektu.

Metody: žákovský referát, diskusní

Formy: skupinová výuka

Kompetence: občanské, komunikativní

Místo, kde výuka probíhá: ve třídě

RVP: ČJS-3-2-01 rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům

ČJL-3-1-05 v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči

ČJL-3-2-05 užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves

ČJL-9-1-06 v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči

Ve vztahu k RVP jsou požadavky formulovány na učivo 3. ročníku.

Popis:

Žáci si vytvořili písemný záznam rozhovoru se svými rodiči a prarodiči na otázky viz 2. den projektu. Čtyři otázky byly odhlasované společně a dvě otázky libovolné. Žáci se sejdou se svými pracemi v kruhu na koberci. Nejprve přečte každý odpověď na první společnou otázku, postupně na další tři. Poté se střídají a každý přečte dvě zbývající. Na závěr proběhne diskuze nad odpověďmi z rozhovoru, o podobnosti z muzea, vyprávění bývalé paní učitelky. Hodnotící kruh: Žáci si navzájem ohodnotili kvalitu práce. Došli ke shodě, že stejně staří žáci měli stejné odpovědi, rozdílně staří žáci měli rozdílné podmínky.

Hodnotící kruh: závěrečná diskuze

Hodnocení 8. dne:

Počet žáků: 13

Všichni žáci si písemný záznam rozhovoru připravený z domova přinesli, pouze jedna žákyně zapomněla doma, znění si pamatovala, tak svůj referát odprezentovala bez možnosti četby psaného textu. (viz příloha 10)

Několik žáků bylo během prezentace upozorněno na hlasitější přednes a pomalejší tempo. Rozhovor ve většině případů probíhal s rodiči a prarodiči. Dva žáci měli odpovědi od prararodičů. Při závěrečném hodnocení jsem ocenila první zmínku o podobnosti stejně starých účastníků rozhovoru. Díky této myšlence se rozpoutala diskuze nad dalšími podobnostmi a následně i rozdíly generací.

4. 2. 4 prezentace projektu

Žáci prezentují projekt Škola dříve a dnes na chodbě před třídou. Vystavili svou práci podle historické posloupnosti od nestarších informací po ty nejnovější. Vystavili své pracovní listy, frotáž, Někteří přinesli i dobové fotografie ze školního prostředí svých rodičů a prarodičů. U této dokončené výstavy proběhla ještě reflexe nových znalostí. Výstava zde bude zůstat po dobu tripartit i v čase Kafárny (setkání rodičů, prarodičů i zájemců o návštěvu školy), kde žáci představí svůj projekt členům rodiny.

4. 2. 5 vyhodnocení projektu

K vyhodnocení projektu pomohlo závěrečné opakování. (viz příloha 11) Žáci měli k dispozici začátky vět, které písemně samostatně doplnili. Znalosti a zájem o určité období se lišil. Následně proběhlo sdílení odpovědí v kruhu na koberci.

Nejvíce byli překvapeni vybavením historické třídy, tělesnými tresty, počty žáků ve třídách, genderovým rozdělením tříd a jiné. Žáci také odpovídali na otázku, při jaké příležitosti se jim nejlépe studovalo. Osvědčila se a žáky nejvíce bavila výuka v muzeu, při vyprávění bývalé paní učitelky, návštěva jiných ročníků a tvorba grafu. Opět se tedy ukázalo, že frontální výuka není ideální. Každý také specifikoval své pocity při frotáži náhrobního kamene před kostelem, kde si vyzkoušeli klečení na místě, kam dříve posílali učitelé své žáky za trest. Jak prožívali vyprávění o škole za druhé světové války, jak se jim sedělo v historické školní lavici, psaní perem s násadkou, při kooperativních činnostech a další.

Ostatní reagovali tichými gesty (odpověď ano – ťukat pěstí do hrudníku, nesouhlas – točení rukou), které jsou běžným způsobem hodnocení užívaným ve třídě.

Osvědčila se mi příprava na frotáž, jelikož při zkoušce možných pomůcek jsem měla možnost zjistit, které materiály budou nejvhodnější. Původní nápad s využitím uhlí a tužek se neosvědčil. Mnohem lépe byla frotáž zřetelná křídami.

Při práci v centrech aktivit se vždy objeví možnosti, jak úlohy více gradovat. Například v centrech matematiky z 11. – 13. říjen 2023 (3. a 4. den) by bylo dobré přidat dobrovolný úkol ke slovní úloze: „Během druhé světové války začaly dětem vánoční prázdniny. Protože byl nedostatek uhlí, dostaly děti tzv. uhelné prázdniny. Do školy se vrátily až v březnu. Kolik měsíců měly uhelné prázdniny? Které měsíce to byly? Vypiš je:

“

Možné znění dobrovolného úkolu navíc: Vánoční prázdniny začaly 22. prosince a měly trvat do 19. 1. 1942. Z důvodu nedostatku uhlí byly prodlouženy do 14. 3. 1942. Kolik dní měly trvat vánoční prázdniny? Kolik dní nakonec měly děti volno?

Velké množství sesbíraných dat z teoreticko-historické části mohou pomoci ke zpracování dalšího projektu na příští školní rok, tentokrát gradovaný pro čtvrtý ročník.

Prezentace na chodbě před třídou se velmi povedla. Žáci s nadšením v čase „Kafárny“ a tripartit předváděli výsledky projektu i nová zjištění svým rodinným příslušníkům, kteří s úsměvem a nostalgií diskutovali, jaké období sami zažili. Každý, kdo se u prezentace zastavil, našel etapu své školní docházky.

Myslím, že byly splněny vytyčené cíle projektu. Žáci byly seznámeni s historií školy pomocí různých prožitkových aktivit, které se odehrávaly ve třídě i mimo školní areál. Během dvou týdnů zpracovávaly téma o vývoji školy od 18. století do současnosti. Díky těmto činnostem si osvojili nová slova, například kalamář, kantor. Ve Venkovském muzeu v Kamberku, kde byli žáci pátý den projektu, prokázali své nově zjištěné poznatky z pracovních listů i vyprávění bývalé paní učitelky.

Ocenila jsem, když žáci dokázali specifikovat rozdílnost možností a nároků na žactvo v průběhu dějin školy v Louňovicích.

3. ZÁVĚR

Louňovice pod Bláníkem je městy s bohatou historií. Nedílnou součástí místní historie je i louňovická škola. Tuto práci jsem rozdělila na dvě části, historickou a praktickou. Převažuje první část vzhledem k historické povaze mé práce. V počátku jsem nečekala, kolik zajímavých a inspirativních informací se dozvím. Ke zpracování historické části jsem měla k dispozici množství zdrojů o historii, pamětní knihy obce a školní kroniky. Nepříjemným zjištěním v oblastním archivu v Benešově bylo, že neexistuje školní kronika z období 1950 – 1979. Ve snaze vytvořit kontinuální historii školy v Louňovicích pod Bláníkem, jsem data z těchto let dohledala v pamětních knihách obce Louňovice pod Bláníkem, kde bohužel nejsou informace tak podrobné. Myslím, že i přesto se mi podařilo sesbírat dost materiálu dokreslující období, které školní kroniky nepokrývají.

Mým prvním cílem bylo zmapovat vznik a vývoj školy v Louňovicích pod Bláníkem na pozadí regionu, vývoje a charakteristiky obce v jejím vlastním historickém vývoji. Tento cíl jsem naplnila v historické části, ve které jsem zachytila Louňovice od prvního doloženého osídlení po dnešní dobu. Analyzuji územní vymezení a polohu Louňovic pod Bláníkem, hospodářský vývoj obce a její rozvoj. Většina vlastníků Louňovic byla nakloněna vzdělávání, a proto ochotna financovat školu. Ta zde byla zřízena na konci 17. století téměř sto let před zavedením povinné školní docházky. Při práci se školními kronikami jsem hlouběji zpracovala kapitolu historie školy, kde je zahrnutý stav tříd a jejich vybavenost, postupné rozšiřování a modernizování školní budovy, změny vyučovacích předmětů v kontextu dějin. Počty žáků od roku 1712 do současnosti jsou znázorněny v tabulkách. I přes výkyvy způsobené mnoha aspekty, např. nízká porodnost, zřízení další školy v okolí, měla škola až do počátku druhé světové války dost velké množství žáků. Po druhé světové válce, i přes velkou porodnost, došlo k úbytku žáků, především z důvodu oslabení průmyslu v obci. Nejzajímavější období je zaznamenáno v tabulce č. 4, kde od roku 2004 strmě klesá počet žáků, což způsobilo uzavření druhého stupně, až škola na čtrnáct let fungovala jako malotřídní škola. V této době se zavádí vzdělávací program Začít spolu a postupně se žáky začíná škola zase naplňovat. V roce 2019 se opět obnovuje provoz druhého stupně, v roce 2022 má škola všech devět ročníků a jako plně organizovaná škola je podpořena nárůstem žáků ve škole. V kapitole o učitelích, kteří fungovali na louňovické škole, se podařilo vykreslit životní podmínky a nároky na učitelskou profesi v průběhu rozvoje obce i politické

situaci v zemi. Dále jsem se zabývala vývojem náboženství, které bylo v počátku školství chápáno, jako nejdůležitější vyučovací předmět. Postupné slábnutí vlivu církve a následné rozšíření ateismu zapříčinilo úplné zrušení náboženství ve školách. V kapitole o významných dnech školy jsem se zaměřila na státní svátky, na kterých je možné výborně pozorovat politickou proměnlivost doby. Myslím, že byl cíl splněn, protože díky práci se školními kronikami a jinými archivními materiály byl zpracován historický vývoj školy Louňovice pod Blaníkem.

Mým dalším cílem bylo formou projektu přiblížit žákům historii školy a městyse, prožitkem zpracovat nabyté informace o regionální historii. Proto jsem do praktické části zařadila projektovou výuku. Zde jsem využila projektovou metodu. Projekt jsem připravila pro žáky třetího ročníku, kteří se pomocí historie školy seznámili a pochopili i část dějin regionu, ve kterém žijí. Projekt byl veden pomocí center aktivit, ve kterých měli žáci možnost různými vyučovacími prostředky nahlédnout do vývoje školy. Při závěrečné reflexi se žáci vyjadřovali k získaným novým poznatkům i k nejučinnějším metodám. Mám dojem, že cíl v praktické části byl splněn, protože reakce žáků na odvedený projekt byly velmi kladné a v závěrečné reflexi prokázali velké množství nových znalostí z historie školy i regionu.

Z bádání jsem získala velké množství informací, se kterými bude možné následně dál pracovat. Teoreticko-historická část je velmi rozsáhlá, takže by tyto informace mohly být využity pro další projektovou výuku, nejen na prvním stupni. Například hojně vyžíváme Blaník, který je s naší oblastí úzce spjat, ale především se to vždy týká blanických rytířů, svatého Václava a CHKO. Nyní vidím, že bude možné použít Blaník, místo, ke kterému se český národ obrací v těžkých časech, i jako symbol vlastenectví, například v období Národního obrození ve vlastivědě čtvrtého ročníku nebo na druhém stupni v dějepise a výchově k občanství.

Velké množství materiálu, který je možné dohledat k vývoji školy v Louňovicích pod Blaníkem, dosvědčuje důležitost a význam zdejší školy. Tato práce by mohla pomoci ke zpracování dalších projektů pro žáky, ať už na téma regionálních dějin nebo historie školy.

K výběru práce mě vedl blízký vztah k historii, Louňovicím pod Blaníkem i obliba místní školy, protože zde již osmým rokem pracuji. Téma diplomové práce bylo velmi zajímavé, ukazovala se proměnlivost doby, která nejen z pohledu modernizace, ale především politických událostí, školu ovlivňovala.

4. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:

BABANOVÁ, Anna. *Centra aktivit: cesta ke smysluplnému učení*. Praha: Step by Step ČR, 2022. ISBN 978-80-907802-2-4.

BENEŠOVÁ, Zdeňka a spol. *Národní divadlo: Historie a současnost budovy*. 1. vydání. Praha: Národní divadlo, 1999. ISBN 80-7258-001-9.

BÍLEK, Radko. *O Blaníku a jeho rytířích v beletrii*. Vlašim: Český svaz ochránců přírody, 2004. Blaník v umění. ISBN 80-86327-33-7.

BÍLEK, Radko. *Blaník a sv. Václav v sochařství*. Vlašim: Český svaz ochránců přírody, 2005. Blaník v umění. ISBN 80-86327-43-4

BÍLEK, Radko. *Tajemní blaničtí rytíři: pověsti, příběhy, proroctví, povídání*. Praha: Maroli, 2001. ISBN 80-86453-01-4.

Blaničtí rytíři (1999-2018): přehled držitelů ocenění Blanický rytíř. Druhé doplněné vydání. Vlašim: Český svaz ochránců přírody Vlašim, 2018. ISBN 978-80-87964-18-7.

BURIAN, Josef. *Louňovice pod Blaníkem*. In. TICHÝ, Václav (ed): *Blaník a Louňovice pod Blaníkem ve vzpomínkách*. Praha: Nakladatelství Václav Tichý, 2009.

ČORNEJ, Petr a Jiří POKORNÝ. *Dějiny českých zemí do roku 2000 ve zkratce*. Praha: Práh, 2000. ISBN 80-7252-026-1

FREY, Jaroslav. *Postavy a dějiště souboru spisů Aloise Jiráska*. Praha: Orbis, 1953.

FRÍČ, Dušan. *Podblanicko*. Praha: Středočeské nakladatelství a knihkupectví, 1990. ISBN 80-7057-023-7.

HANEL, Lubomír. *CHKO Blaník jako didaktický prostor: příručka k projektu Alma Mater Studiorum*. Praha: UK v Praze, Pedagogická fakulta, 2010. ISBN 978-80-7290-460-0.

HURNÍKOVÁ, Kateřina. *Stručný průvodce dějinami evropské hudby: distanční text*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2007. ISBN 978-80-7290-333-7

HROCH, Miroslav. *Úvod do studia dějepisu: celostátní vysokoškolská učebnice pro studenty pedagogických a filozofických fakult studijního oboru učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů - dějepis*. Učebnice pro vysoké školy (Státní pedagogické nakladatelství). Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1985.

JIRÁSEK, Alois. *Staré pověsti české*. 14. vyd. v Albatrosu. Ilustroval Věnceslav ČERNÝ. Praha: Albatros, 2003. Klub mladých čtenářů (Albatros). ISBN 80-00-01213-8.

MIKO, Ladislav a Jan ŠTURSA. *Národní parky a chráněné krajinné oblasti v České republice*. Vyd. 2. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2010. ISBN 978-80-7212-543-2

NAVRÁTIL, Michal. *Okres Vlašimský: příspěvky k jeho dějinám*. Praha: nákladem vlastním, 1915.

PALEČEK, Jaroslav. *Louňovický kantor a organista Jiřík Zelenka Bavorský*. Sborník Vlastivědných prací z Podblanicka, 1958.

PETRÁŇ, Josef, kolektiv. *Vlastivědný atlas okresu Benešov*, Okresní muzeum Benešov, 1988.

PETRÁŇ, Josef, kolektiv. *Sborník vlastivědných prací z Podblanicka č. 34*, Okresní muzeum Benešov, 1995.

PETRÁŇ, Josef, kolektiv. *Sborník vlastivědných prací z Podblanicka*, Okresní muzeum Benešov, 1987.

PETRÁŇ, Josef, kolektiv. *Sborník vlastivědných prací z Podblanicka č. 34*, Okresní muzeum Benešov, 1991

PETRÁŇOVÁ, Lydia. *Krajina podblanicka, muzeum okresu Benešov ve Vlašimi*, 1995.

POUZAR, Jaroslav. *Podblanickou minulostí*. VIDA, 1996

RADOMĚRSKÝ, Pavel. *Blaník a Louňovice pod Blaníkem*. Osvětový dům Benešov, 1966

RADOMĚRSKÝ, Pavel. *Blaník a Louňovice pod Blaníkem: Historicko - archeologický přehled*. Benešov u Prahy: Osvětový dům, 1966.

RADOMĚRSKÝ, Pavel. *Nejstarší dějiny Louňovic pod Blaníkem II*. Časopis Národního muzea, 1965, CXXXIV. s. 12-27.

RYBAŘÍK, Václav. *Kámen z Blaníku v základech Národního divadla v Praze*. In: Sborník vlastivědných prací z Podblanicka 30 - 2, 1990.

SKÁLA, Karel a Václav TICHÝ, ed. *Jan Dismas Zelenka: český génius barokní hudby*. Praha: VT, 2015. ISBN 978-80-905277-1-3.

ŠUBRTOVÁ, Milena a Miroslav CHOCHOLATÝ. *Slovník autorů literatury pro děti a mládež*. Praha: Libri, 2012. ISBN 978-80-7277-506-4.

TICHÝ, Václav. *Blaník a Louňovice pod Blaníkem ve vzpomínkách*. Vydání 2. Praha: VT, 2019. ISBN 978-80-905277-2-0.

TOMKOVÁ, Anna; KAŠOVÁ, Jitka a DVOŘÁKOVÁ, Markéta. *Učíme v projektech*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-527-1.

VÁŇOVÁ KREJČOVÁ, Věra a POCHE KARGEROVÁ, Jana. *Vzdělávací program Začít spolu: metodický průvodce pro I. stupeň základní školy. 2., aktualiz. vyd. Step by step (Portál)*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-906-4.

PRAMENY:

KRONIKA NÁRODNÍ ŠKOLY V LOUŇOVICÍCH POD BLANÍKEM. 1883 - 1950. Obecná a měšťanská škola Louňovice pod Blaníkem. i. č. 372. Místo: Státní oblastní archiv v Benešově.

ŠKOLNÍ KRONIKA 2. ČÁST OD 1979. 1979 – 1995. Školní kronika v Louňovicích pod Blaníkem. i. č. 486. Místo: Státní oblastní archiv v Benešově.

PAMĚTNÍ KNIHA DÍL II. 1930 – 1965. Místo: Úřad městysu Louňovice pod Blaníkem.

5. PŘÍLOHY: SEZNAM PŘÍLOH

1. Pokyny centra aktivit ateliér, 1. den 9. říjen 2023
2. Obrázky pro rozřazení do dvojic, centra aktivit ateliér, 1. den 9. říjen 2023
3. PROJEKT 1. den 9. říjen 2023
4. PROJEKT 2. den: 10. říjen 2023
5. Historická vysvědčení 2. den: 10. říjen 2023
6. Sestavení otázek 2. den: 10. říjen 2023
7. PROJEKT 3. – 4. den: 11. a 13. říjen
8. PROJEKT 5. den: 16. říjen 2023
9. PROJEKT 6. a 7. den: 17. – 18. říjen 2023
10. PROJEKT 8. den 20. říjen 2023
11. reflexe